

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜŐÜ

MISIR

Durum / Tahmin 2016 / 2017

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE

Durum / Tahmin

MISIR

2016 / 2017

Dr. Kemalettin TAŞDAN
Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
ktasdan@gmail.com

TEPGE YAYIN NO: 280
ISBN: 978-605-9175-67-8

© TEPGE
Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, basılı veya elektronik materyal olarak çoğaltılamaz ve/veya dağıtılamaz.

Kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir.

Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazarlara aittir ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ya da TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

Tablo ve grafiklerdeki rakamların bir bölümü desimalli kullanıldığından ara ya da alt toplamları genel toplamları ile farklılık gösterebilir.

Yayın içerisindeki istatistik veriler hazırlandığı dönemde ilgili kaynaklardan elde edilen yayınlanmış son veriler olup sonraki dönemlerde, yapılan güncellemelerden dolayı farklılıklar olabilir.

ÖNSÖZ

“Durum ve Tahmin Raporları” Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü (TEPGE) çalışmaları için bilgi ve veri tabanı oluşturmayı, sektörde ilgili kişi, grup ve kuruluşları bu gelişmelerden zamanında ve doğruya yakın olarak haberdar edip bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmalarda, bitkisel üretim gruplarında piyasa yılları itibariyle bir önceki yıla ait üretim, kullanım (tüketim), ihracat, ithalat, fiyatlarda ortaya çıkan gerçekleştirmeler “Durum”, içinde bulunulan yıla ait gerçekleşen fakat tam netleşmeyen gelişmeler “Tahmin”, bir sonraki yıla ait muhtemel gelişmeler ise “Öngörü” adı altında sistematik olarak incelenmektedir.

Mısır, tarımsal üretim yapısı içerisinde olduğu kadar, yem ve “Nişasta” ve “Nişasta Bazlı Şekerlerin (NBS)” üretimi başta olmak üzere çok geniş kullanım alanına sahip olması nedeni ile tüketim yapısı içerisinde de önemli bir üründür. Son yıllarda hem artan üretimi hem de ekim alanlarındaki coğrafi değişim, pamuk ile olan rekabeti ve “Yem Katkı Maddesi Damıtık Tahıllar, Kurutulmuş Damıtma Çözünür Daneler (DDGS)”, “Biyoyakıt” gibi ürünlerin artan kullanımları ile birlikte mısırın önemi daha da artmıştır. Dolayısıyla mısır piyasasının izlenmesi ve gelişmelerin değerlendirilmesi gerekliliği de önem kazanmıştır.

“Mısır Durum ve Tahmin 2016/2017” raporu bu gereklilikle birlikte, mısır piyasasının mevcut durumunu ortaya koymayı ve gerek dünya gerekse Türkiye mısır piyasasında gelecekteki olası gelişmeleri öngörmeyi, böylece hem karar alıcılara hem de bu piyasada faaliyet gösterenler ile konu ile ilgili her kesime güvenilir bir kaynak olmayı hedeflemektedir.

Yoğun emekleri için bu raporu hazırlayanlara teşekkür ediyorum. Ayrıca “Mısır Durum ve Tahmin 2016/2017” raporunun yanı sıra diğer durum tahmin raporlarının da dünya ve ülkemizdeki durum ve gelişmeler hakkında sistematik, güvenilir bir bilgi kaynağı olma niteliği sağlayacağını, sektörle ilgili tüm kesimler tarafından kullanılacağını umuyorum.

M. Cihad KAYA

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
DÜNYADA DURUM.....	1
Ekim alanı, verim ve üretim	1
Kullanım	2
Ticaret	4
Fiyat	4
Stoklar	5
DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2016/2017.....	6
TÜRKİYE'DE DURUM	7
Ekim alanı ve verim	7
Üretim	9
Kullanım	11
Dış ticaret	13
Fiyat	14
Politika	14
TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ: 2016/2017.....	16
EK TABLOLAR.....	18

TABLolar

Tablo 1. Dünya mısır, arzı ve kullanımı (milyon ton)	3
Tablo 2. Türkiye mısır denge tablosu (bin ton)	10
Tablo 3. Mısır dış ticareti	13
Tablo 4. TMO mısır alım fiyatı ve miktarı	15
Tablo 5. Türkiye mısır arz ve kullanım projeksiyonları, 2016/2017 pazarlama yılı.....	17

GRAfİKLER

Grafik 1. Dünya mısır üretimi ve ülkelere göre dağılımı (milyon ton)	2
Grafik 2. Dünya mısır arzı ve kullanımı (milyon ton)	3
Grafik 3. IGC-GOI mısır endeksi değişim aralığı (2000 Ocak = 100)	4
Grafik 4. Uluslararası piyasada mısır fiyat aralığı ve ortalama fiyatları (\$/ton)	5
Grafik 5. Türkiye mısır ekim alanı, üretimi ve verimi	8
Grafik 6. Mısır arzı ve kullanımı (bin ton)	12
Grafik 7. Türkiye ve uluslararası piyasalarda mısır fiyatları (\$/ton)	14

ÖZET

Durum: 2014/2015

- ✚ Dünya mısır üretimi 1 milyar ton
- ✚ Dünya toplam mısır kullanımı 1,3 milyar ton
- ✚ Dünya mısır ticaret hacmi 267 milyon ton
- ✚ Dünya mısır stokları 208 milyon ton
- ✚ Dünya mısır fiyatı 175 \$/ton
- ✚ Türkiye mısır üretimi 6 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır kullanımının 7,7 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır ithalatı 1,9 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır fiyatı 262 \$/ton

Tahmin: 2015/2016

- ✚ Dünya mısır üretimi 961 milyon ton
- ✚ Dünya mısır kullanımı 1,3 milyar ton
- ✚ Dünya mısır ticaret hacmi 284 milyon ton
- ✚ Dünya mısır stokları 209 milyon ton
- ✚ Dünya mısır fiyatı 174 \$/ton
- ✚ Türkiye mısır üretimi 6,4 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır kullanımı 7 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır ithalatı 564 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır fiyatı 223 \$/ton

Öngörü: 2016/2017

- ✚ Dünya mısır üretimi 1 milyar ton
- ✚ Dünya mısır kullanımı 1,4 milyar ton
- ✚ Dünya mısır ticaret hacmi 284 milyon ton
- ✚ Dünya mısır stokları 222 milyon ton
- ✚ Dünya mısır fiyatı 170 \$/ton
- ✚ Türkiye mısır üretimi 6,4 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır kullanımı 6,5-7 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır ithalatında artış
- ✚ Türkiye mısır fiyatlarında azalma

DÜNYADA DURUM ve TAHMİN

Dünya mısır üretimi 2015/2016 pazarlama yılında (bir üretim sezonunun hasat başlangıcından sonraki sezonunun hasat başlangıcına kadar geçen süreyi kapsar) 961 milyon ton ile rekor kırmıştır. Aynı pazarlama yılında kullanım 1,3 milyar ton, ticaret hacmi de 280 milyon tonun üzerinde olmuştur. Uluslararası piyasalardaki mısır fiyatlarında azalış devam etmiş ve ortalama fiyat 174 \$/tona gerilemiştir.

Ekim alanı, verim ve üretim

2014/2015'de 1 milyar tonu aşan rekor üretim gerçekleşti...

Son yıllarda mısırla birlikte diğer tahıllarda, ekim alanları üzerinde etkili faktörler olarak fiyatların düşüklüğü ve maliyetlerin yüksekliği görülmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde maksimum ekim alanı genişliğine ulaşılmış olması ise üretimde alandan çok verimin etkili olmasını sağlamaktadır. Diğer yandan, gelecek 10 yıllık dönemde de alan artışının, yem talebini karşılayabilecek düzeyde olamayacağı öngörüsü ile birlikte tahıl üretiminin 2025'e kadar %12 artacağı tahminine karşın verim artış hızının, önceki 10 yıla göre daha yavaş olması önemli bir veri olarak karşımızda durmaktadır (OECD, 2016).

2014/2015 pazarlama yılında dünya mısır ekim alanında, başta en büyük üretici olan ABD olmak üzere, bazı ülkelerdeki azalmaya bağlı olarak %0,3 gerileme olmuştur. Fiyatlardaki gerileme nedeniyle oluşan bu daralmaya karşın, 9,9 ton/hektardan 10,7 ton/hektara çıkan verim, üretim üzerinde oluşabilecek olumsuz etkiyi ortadan kaldırmıştır.

En büyük ikinci üretici olan Çin'de ekim alanlarında destekleme politikalarında değişim ile birlikte soya ve pamuk alanlarından oluşan kaymalarla genişleme olmuştur. Buna karşın, verimdeki azalma üretim üzerinde baskı oluşturmuş ve 216 milyon ton ile bir önceki yılın biraz altında kalmasını sağlamıştır.

AB'de azalan ekim alanlarındaki gerilemenin üretime olumsuz etkisi, bir önceki pazarlama yılında 6,7 ton/hektar olan verimin 7,9 ton/hektara yükselmesi ile tersine

dönmüştür. Böylece AB'nin mısır üretimi 11 milyon tonluk artışla 76 milyon ton olmuştur. Rusya'da ekim alanlarında artış olmasına karşın verimin azalması üretimi düşürürken, Ukrayna'da maliyet kaynaklı etkilerle hem ekim alanı hem de verim azalmıştır. Bunların sonucunda Rusya'nın üretimi 11 milyon ton seviyesinde kalırken, Ukrayna'da 28 milyon tona gerilemiştir.

Arjantin ve Brezilya'da düşük oranlı azalmalara karşın artan verim önemli düzeydedir. Örneğin, Arjantin'de 2013/2014'de 7,7 ton/hektar olan verim 2014/2015'de 8,2 ton/hektara çıkmıştır. Verimdeki bu artış, ekim alanında önemli bir değişim olmamasına karşın üretimi yukarı taşıyarak toplamda 113 milyon tonun üzerine çıkarmıştır.

Bu gelişmeler sonucu 2014/2015 pazarlama yılı, mısır üretiminin 1 milyar ton sınırını aşarak rekor kırdığı dönem olmuştur. 361 milyon ton ile en büyük üretici konumunda olan ABD'yi 216 milyon ton ile Çin ve 85 milyon ton ile de Brezilya ülkeyi takip etmiştir (Grafik 1).

2015/2016'da ekim alanınının 178 milyon hektarının altına gerilediği, verimin 5,9 ton/hektar olduğu, üretimin ise 2014/2015'e göre 53 milyon ton azaldığı tahmin edilmektedir...

2015/2016 pazarlama yılında da bir önceki döneme benzer etkilerin devamı ile küresel mısır ekim alanı 2 milyon hektar kadar daha da azalarak 178 milyon hektarın altına gerilemiştir. Bu azalışın 1 milyon hektar kadarı, ekonomik büyümenin yavaşladığı, fiyatlarda gerilemenin olduğu ve karlılığın düştüğü ABD kaynaklıdır (FAO, 2016). Alan azalmasına

karşın verimin bir önceki yıla göre aynı seviyede kalmasının, ABD'nin üretiminin 16 milyon ton kadar azalmasını engelleyemediği tahmin edilmektedir. Kanada ise ekim alanı ve verimdeki artışla birlikte üretimini 2 milyon ton artırarak 13 milyon tona taşımıştır.

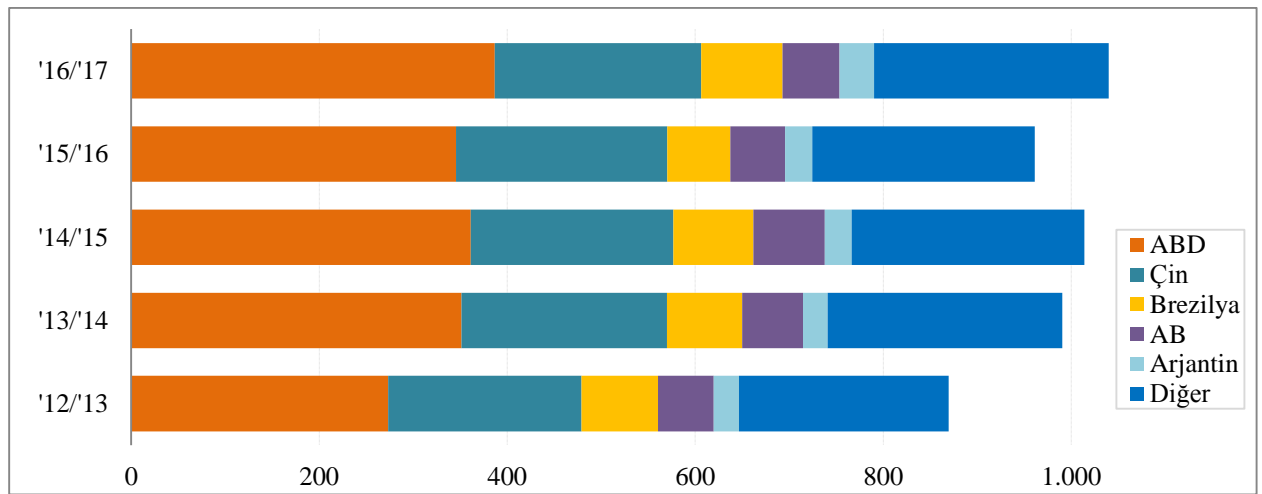
Çin'de destekleme politikalarının mısır lehine olma durumunun devamına bağlı olarak, verimde yüksek oranlı olmamakla birlikte ekim

alanındaki artış, üretimi bir önceki pazarlama yılına göre 9 milyon ton artırarak 225 milyon tona yaklaştırmıştır.

AB'de kuru ve sıcak havanın etkisiyle azalan verim, aynı etkinin görüldüğü ekim alanı ile birleşince üretimi 75,8 milyon tondan, 58,5 milyon tona geriletmiştir.

Rusya'da iyi hava koşulları nedeniyle artan verime ek olarak genişleyen ekim alanları üretimi 13 milyon tona ulaştırmıştır.

Grafik 1. Dünya mısır üretimi ve ülkelere göre dağılımı (milyon ton)

Kaynak: Ek tablo 1

Son yıllarda hibrit tohum kullanımındaki artışın yanı sıra ekim alanı genişlemesi, üreticilerin mısır tarımı konusundaki tecrübesinin artması ve Türkiye başta olmak üzere ihracat pazarlarındaki gelişimin etkisiyle en önemli üretici ülkeler arasına giren Ukrayna'da 2015/2016'da fiyat bazlı etkenlerle Rusya'nın tersine bir gelişim olmuş ve üretim %18 oranında azalmıştır.

USDA verilerine göre 2015/2016 pazarlama yılında Brezilya'da düşen fiyatlara bağlı olarak ekim alanlarındaki azalma, verimdeki gerilemeyle birleşince, üretimdeki 17 milyon tonluk azalma kaçınılmaz olmuştur. FAO ise 2015'de artan verimin Brezilya'nın üretimini 84 milyon tona yükselttiğini belirtmektedir (USDA, 2016;FAO, 2016). Arjantin'de ise düşük fiyat bazlı etkilere rağmen ekim alanında değişim olmaması, verimde ise düşük oranlı da olsa yükseliş olması üretimi düşük oranlı artışla

birlikte, bir önceki sezon seviyesine yakın olan 29 milyon tonda tutmuştur.

2015/2016 küresel mısır üretimi ülkesel düzeydeki bu değişimlere bağlı olarak ve büyük oranda, toplam 33 milyon tonluk azalmanın gerçekleştiği ABD ile AB'nin etkisiyle 961 milyon tona gerilemiştir.

Kullanım

Küresel mısır kullanım miktarı son iki pazarlama yılında da 1,3 milyar tonu aştı... Rekor düzeylerdeki üretim ve düşük fiyatlar mısır kullanımını arttırıyor...

Yem amaçlı kullanımın %61 oranında pay aldığı toplam dünya mısır kullanımını 1,4 milyar tona yaklaştırmıştır. Çin ve Hindistan gibi nüfusu oldukça yüksek olan ülkelerin yanı sıra

gelişmekte olan birçok ülkede hayvansal ürün talebinin giderek artmasına ek olarak Brezilya gibi et ihracatını artıran ülkeler dikkate alındığında mısır talebini gelecekte de yönlendirecek faktörler arasında yemin ağırlığını koruyacağını, hatta daha da artırabileceğini göstermektedir (Tablo 1). Nitekim OECD'ye göre 2025'e kadar yemlik

mısır kullanımının 127 milyon ton artacaktır (OECD, 2016).

Ülkeler itibarıyla değişim gösteren yemlik kullanım oranı ABD, Meksika ve Güney Afrika gibi ülkelerde %45 civarında iken AB, Çin, Brezilya, Ukrayna gibi ülkelerde %70-80'i aşabilmektedir.

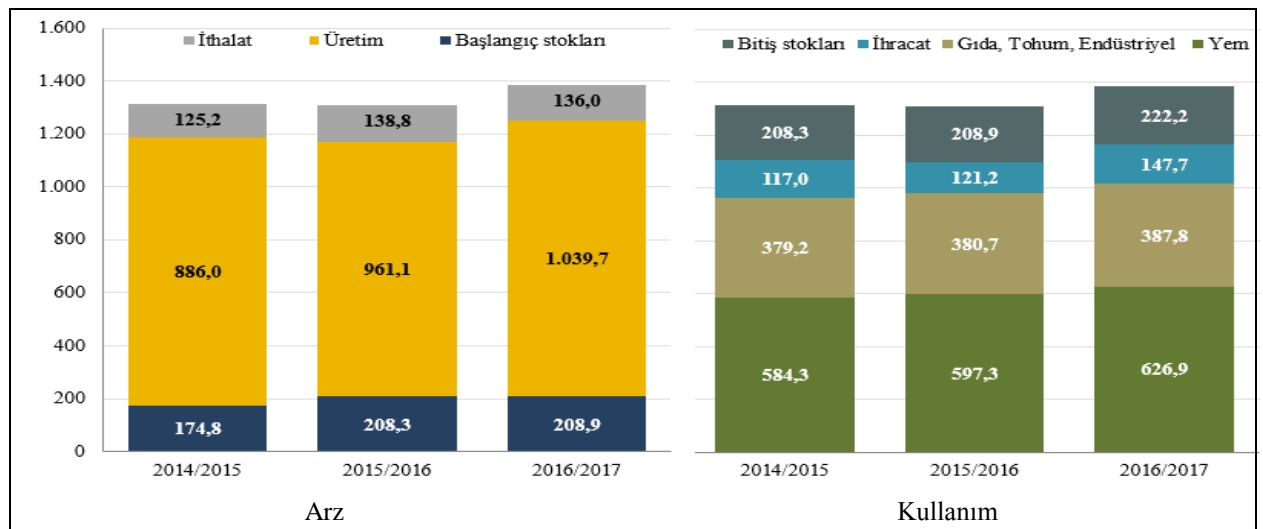
Tablo 1. Dünya mısır arzı ve kullanımı (milyon ton)

	2014/2015	2015/2016 (Tahmin)	2016/2017 (Öngörü)
Ekim alanı (milyon ha)	179,7	177,8	181,2
Verim (ton/ha)	5,6	5,4	5,7
ARZ			
Başlangıç stokları	174,8	208,3	208,9
Üretim	1.014,0	961,1	1.039,7
İthalat	125,2	138,8	136,0
Toplam	1.313,9	1.308,2	1.384,7
KULLANIM			
Yurtiçi kullanım	963,5	978,0	1.014,7
Yem	584,3	597,3	626,9
Gıda, Tohum, Endüstriyel	379,2	380,7	387,8
İhracat	142,2	121,2	147,7
Bitiş stokları	208,3	208,9	222,2
Toplam	1.313,9	1.308,2	1.384,7
Yem/kullanım oranı (%) ^{1/}	60,6	61,1	61,8
Stok/kullanım oranı (%) ^{2/}	15,8	16,0	16,1

Kaynak: Ek Tablo 1, Ek Tablo 2

1/ Yem amaçlı kullanım miktarının yurtiçi kullanıma oranıdır 2/ Bitiş stoklarının toplam kullanıma oranıdır

Grafik 2. Dünya mısır arzı ve kullanımı (milyon ton)

Kaynak: Ek tablo 2

Gıda amaçlı kullanımın Afrika ve Latin Amerika başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerdeki talep artışına bağlı olarak yükseldiği, küresel düzeyde kişi başına mısır tüketiminin de 28 kg olduğu tahmin edilmektedir (FAO, 2016).

Fiyat azalmalarına bağlı olarak daha fazla mısırın bu alana gitmesi ile birlikte, 2004-2014 döneminde 4 katına ulaşan biyoyakıt amaçlı kullanım 150 milyon tondur (OECD, 2016).

Ticaret

Global mısır ticaret hacmi 260 milyon ton...

USDA verilerine göre 2014/2015'de 267,4 milyon ton olan küresel mısır ticaret hacmi, 2015/2016 pazarlama yılında, Brezilya'nın ihracatındaki 18 milyon ton azalıştan dolayı hızlı şekilde düşmüştür. FAO verilerine göre ise aynı dönemde bu tahminin tersine artış olmuştur. İhracatta önceki dönemlerde de olduğu gibi en büyük paya sahip ülke %40 ile ABD'dir. Bu ülkeyi Arjantin ve Brezilya izlerken iki ülkenin toplam payı dahi ABD'yi yakalayamamaktadır. Dolayısıyla küresel mısır ihracatında ABD'nin baskın konumunun kırılmasının mümkün olmadığı söylenebilir. Yine de Brezilya ve Arjantin gibi ülkelerin farklı yarımkürede olmalarından

dolayı dönemsel pazar avantajlarına sahip olduğu, Ukrayna ve Rusya gibi ülkelerin de bölgesel pazarlarda etkin olduğu da bilinen bir durumdur. Son yıllarda Türkiye'nin ithalatında ABD'nin payı azalırken Ukrayna'nın payının artmış olması buna örnektir.

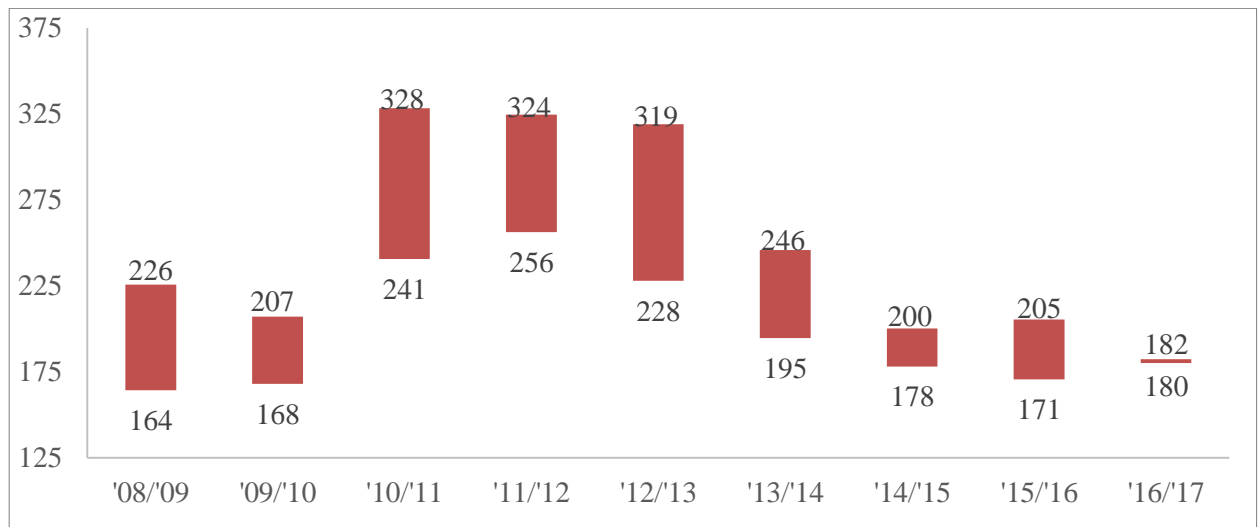
İthalatta 2014/2015'e göre küresel düzeyde 13 milyon ton artış olmuştur. En önemli ithalatçı ülkeler olan Japonya, Meksika ve Güney Kore'nin bu pozisyonlarında değişim olmazken AB de 13 milyon tonluk ithalatı ile bu ülkeler arasında yer almıştır. Çin'in artan üretimine bağlı olarak ithalatındaki yaklaşık 2,5 milyon tonluk azalış da dikkat çekicidir.

Fiyat

Fiyatlar 175 \$/ton seviyesinin altında kalmaya devam etti

2014/2015 pazarlama yılında ABD başta olmak üzere rekor düzeye ulaşan üretimle birlikte uluslararası piyasada ortalama fiyat 172-178 \$/tona kadar gerilemiştir. Bu seviyedeki fiyatlar, IGC GOI (International Grains Council Grains and Oilseeds Index) endeksini de hızlı bir şekilde düşürerek 178-200 puan aralığında oluşmasını sağlamıştır (Grafik 3, Grafik 4).

Grafik 3. IGC-GOI mısır endeksi değişim aralığı ^{1/} (2000 Ocak = 100)

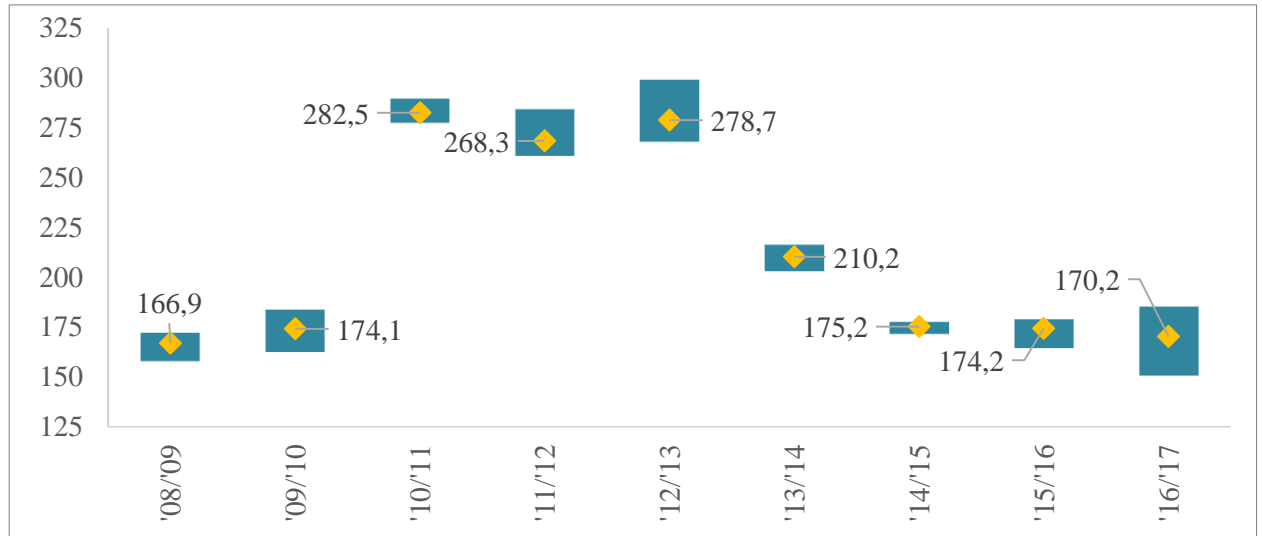
Kaynak: Ek tablo 6

1/ 2016/2017 pazarlama yılı verileri 3 aylıktır

2015/2016 pazarlama yılında IGC GOI endeksinde değişim aralığı artmakla birlikte ortalama ihracat fiyatı 2014/2015'e göre 3,6 \$/ton azalmıştır. Bu da fiyatlarda oynaklığın arttığını ancak bunun genel fiyat seviyesinde son yıllarda görülen aşağı yönlü hareketi engelleyemediğini göstermektedir. ABD'de ekim alanlarının azalması ve aşırı yağışların etkisiyle pazarlama yılı başlangıcında hızlı biçimde artan fiyatların, Karadeniz'den gelen

yemlik buğdaydaki artış, stoklardan gelen ürün miktarındaki artış ve yavaş seyreden talebe bağlı olarak gerilemesi mısır ihraç fiyatlarındaki gelişimi belirleyen temel unsur olmuştur. Özellikle ABD'nin etkisiyle pazarlama yılının ikinci yarısında, azalan arzın etkisiyle fiyatların artış eğilimi göstermesi ise bu pazarlama yılının fiyat değişimlerini sağlayan diğer bir etken olmuştur.

Grafik 4. Uluslararası piyasalarda mısır fiyat aralığı ve ortalama fiyatları (\$/ton) ^{1/2}

Kaynak: Ek tablo 5

1/ 2016/2017 pazarlama yılı verileri 3 aylıktır

2/ ABD, Brezilya, Arjantin, Ukrayna ve Karadeniz bölgesi ihracat fiyatları ortalamasıdır

Stoklar

Azalan üretime rağmen yılsonu stokları 209 milyon tonluk rekor seviyede oluştu...

2015/2016 pazarlama yılında 1 milyar tonun üzerindeki üretim, yılsonu stoklarını da 2014/2015'e göre 600 bin ton artırarak 209 milyon ile tüm zamanların en yüksek miktarına ulaştırmıştır.

DÜNYADA ÖNGÖRÜ 2016/2017

2016/2017 pazarlama yılında dünya mısır üretiminin 1 milyar ton olacağı öngörülmektedir. Özellikle gelişen ülkelerdeki hayvansal üretim artışına paralel olarak yemlik mısır piyasasındaki talep artışının kullanım miktarını 1,3 milyar tonun üzerine çıkarması beklenmektedir. Diğer yandan, uluslararası piyasalardaki fiyat seviyesinin gerileme eğilimini koruması öngörülmektedir.

Üretim

ABD’de iyi giden hava koşulları ve 3 milyon ha kadar artması beklenen ekim alanına ek olarak, 11 ton/ha seviyesine çıkması tahmin edilen verime bağlı olarak üretimin 387 milyon ton ile rekor seviyeye ulaşması beklenmektedir.

AB’de 2015/2016’daki olumsuz etkilerin devam etmesine karşın üretimin verimdeki artışla birlikte, 60 milyon ton ile 2014/2015’deki 76 milyon tonluk rekor seviyesinin oldukça gerisinde olması beklenmektedir. Benzer şekilde Ukrayna’da da artan verimin üretimi 27 milyon tona yükseltmesi, ekim alanı ve verimdeki gelişmenin yanı sıra fiyat artışı beklentisinin olduğu Rusya’da ise üretimin 15 milyon ton sınırını aşması öngörülmektedir.

Çin’de mısır üretimine yönelik avantajlı politikalarından vazgeçilmesiyle birlikte üreticilerin daha karlı ürünlere doğru yöneleceği tahmin edilmektedir. Ekim alanlarındaki 1,5 milyon ha azalma tahmini bunu ortaya koyarken üretimin de 220 milyon tonun altında gerçekleşmesi tahmin edilmektedir.

Arjantin’de ise 2016’da girdi ve ihracat politikalarında mısır lehine gelişimi ile birlikte sürekli yağın yağmurların buğday ekimini kısıtlaması nedeniyle artan ekim alanının üretimi 7 milyon ton kadar artırmasının mümkün olabileceği bildirilmektedir.

Tüm bunların ve diğer ülkelerdeki gelişmelerin etkisiyle 2016/2017 dünya mısır üretiminin de başta ABD, Brezilya, Rusya, Arjantin gibi ülkelerin etkisiyle 2014/2015’de olduğu gibi 1 milyar ton sınırını aşarak yeniden rekor seviyeye ulaşması beklenmektedir.

Kullanım

2016/2017 pazarlama yılı mısır kullanımında ABD ve Brezilya’nın da etkisiyle yem amaçlı kullanımın 30 milyon ton kadar artarak 627 milyon tona ulaşması buna ek olarak 7 milyon tonluk artışla birlikte diğer alanlardaki kullanımın da 388 milyon ton olması beklenmektedir. Kullanımdaki genişlemede aşağı yönlü hareketine devam eden fiyatların etkisi önemlidir.

Ticaret

Küresel mısır arzının artışının ticaret hacmini de artıracığı ve ihracatın 150 milyon tona yaklaşacağı tahmin edilmektedir (USDA, 2016). Bununla birlikte önemli ihracatçı ülkelerin de konumlarını koruyacağı öngörülmektedir. İhracattaki artışın benzer şekilde ithalatta da olacağı tahmin edilmektedir.

Fiyat

2016/2017 pazarlama yılı başlangıcında mısır ihraç fiyatlarının aşağı yönlü hareket ettiği görülmektedir. Bunda ABD’nin üretiminin rekor seviyeye ulaşması beklentisi ile birlikte Karadeniz kaynaklı güçlü ihracat potansiyeli ve yemlik buğday arzındaki bolluk temel etkenlerdir. OECD tarafından yapılan tahminlerde de piyasadaki ürün arzının açıklanan durumu göz önüne alınarak fiyatların aşağı yönlü hareketine devam edeceği bildirilmektedir.

TÜRKİYE'DE DURUM ve TAHMİN

Yem sanayi başta olmak üzere nişasta bazlı şekerler ile gıda sektöründe ve diğer sektörlerde çeşitli kullanım alanına sahip olan mısır, son yıllarda alternatif kullanım alanı olarak biyoyakıt üretiminin yanı sıra üretim miktarındaki artış ve ekim alanlarındaki coğrafi değişim ile gündeme gelmektedir. 2015/2016 pazarlama yılında mısır üretimi, 6,4 milyon ton olmuştur. Tüketimin ise 7 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir. Çok yüksek seviyedeki üretime karşın tüketim kaynaklı oluşan arz açığı ithalatla karşılanırken, biyogüvenlik uygulamaları ve ticaret kolaylıkları ithalat yapılan ülkeleri değiştirmiştir.

Mısır, sulama imkanlarının artışı, rakip ürünlere oranla yüksek karlılık, TMO alımları, destekleme politikası ile yem talebindeki artış gibi faktörlere bağlı olarak çiftçiler arasında popüleritesi giderek artan ürün konumundadır (USDA, 2016).

Ekim alanı ve verim

2014/2015'de ekim alanları 1.000 ha daralırken, verim artışı devam etti...

Mısır ekim alanları 2007 kuraklığındaki hızlı düşüşün ardından, 2013'de 660 bin hektara yükselmiştir (Grafik 5). 2014'de ise ekim alanı çok küçük bir azalmaya birlikte 657 bin hektar olmuştur. Mısır verimi de ekim alanına benzer şekilde son yıllarda hızlanan artış sonucu 2014'de 903 kg/da ile bu yıla kadarki en yüksek seviyesine gelmiştir (Tablo 3).

2000'li yılların ilk yarısındaki 400 kg/dekarlık verimin 900 kg/dekarı da aşan miktarlara ulaşmış olması oldukça önemlidir. Bu değişim, özellikle 2000'li yılların ikinci yarısında artan talebe bağlı olarak ortaya çıkan pazar büyümesinin yanı sıra dönemsel etkilerle pamuğa alternatif olarak daha yüksek gelire sahip olması, yüksek fiyat, destekleme ve sulama alanlarının genişlemesi gibi faktörlerle oluşan ekim alanlarındaki artışların yüksek verimli bölgelerde yoğunlaşması ile oluşmuştur. Mısır ekiminin düşük verim seviyesine sahip Karadeniz Bölgesi'nde

azalırken, 700-800 kg/dekara kadar çıkabilen yüksek verime sahip Ege, Güneydoğu Anadolu ve Batı Anadolu'da artmış olması da bunların sonucudur. Son 1-2 yılda hızı azalmış olsa da ekim alanı ve verimdeki gelişim sözü edilen bu sürecin halen devam ettiğini de göstermektedir.

Ekim alanları açısından bakıldığında 2014/2015 pazarlama yılında en büyük ekim alanının 900 bin da ile bir önceki döneme göre 21 bin da daha genişlediği Adana'da olduğu görülmektedir. İkinci en büyük ekim alanına sahip Şanlıurfa'da 150 bin dekarlık azalış oldukça önemlidir. Aynı dönemde ildeki pamuk ekim alanlarının 150 bin dekardan fazla artmış olması mısırdan pamuğa kayma olduğunu göstermektedir. Mardin, Konya gibi önemli ekim alanı payına sahip illerde de artış yönlü gelişim varken, Sakarya'da bir önceki dönemde de silajlık mısırdaki artışın dane mısır alanlarını azaltma etkisinin devam etmesi dikkat çekicidir. Bölgede hayvancılığın gelişimine paralel oluşan bu durum dane mısır üretimini çok fazla etkileyecek düzeyde değildir.

Mersin 2014'de 1.260 kg/da ile verimin en yüksek olduğu ildir. İzmir, Diyarbakır, Batman ve Aydın bu ili izlemektedir.

Verimde 1.000 kg/da sınırını aşan 12 ilden büyük kısmının son yıllarda üretimin yüksek miktarlı arttığı iller olması, sulama ve hayvancılık yatırımlarının mısır ekim alanı üzerindeki etkisini göstermesi açısından dikkat çekicidir.

2015/2016 pazarlama yılında ekim alanı ve verim en yüksek seviyesine ulaştı...

2014/2015'de 1.000 ha gibi önemsiz sayılabilecek düzeyde daralan mısır ekim alanı, 2015/2016'da 28 bin ha daha genişleyerek rekor kırmıştır (Grafik 5).

Alan genişlemesi özellikle GAP bölgesinde, Konya başta olmak üzere İç Anadolu platosunda dikkat çekicidir. Konya'da 1. ürün mısır ekim alanının %44 artmış olmasının yanı sıra Güneydoğu Anadolu'da %31, Orta Anadolu'da %81 artmış olması bu durumu net biçimde ortaya koymaktadır. Benzer durum 2. ürün mısır için de geçerlidir. Nitekim 2015'de Batı Anadolu'da 2. ürün ekim alanı %63 artarken, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Marmara'da ise %11 oranında artmıştır. Bu oranlardan bazıları ekim alanı genişliğinin düşük olması nedeniyle oluşmuş olsa da bu bölgelerdeki gelişimi göstermesi bakımından önemlidir.

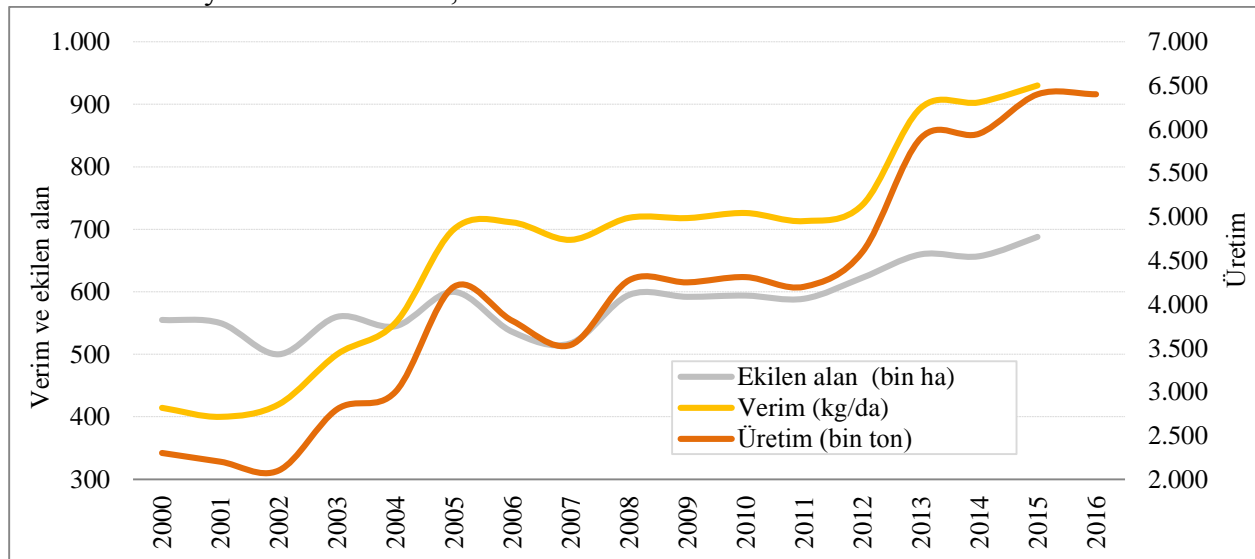
Konya başta olmak üzere İç Anadolu'da sulanan alanlardaki genişleme mısıra yönelimi artırırken, Ege ve Çukurova'da pamuk alternatifini olarak görülmesi aynı etkiyi yaratmaktadır. Ayrıca hayvansal üretimin artması da Konya, Ege bölgesindeki bazı illerde hem dane mısır hem de silajlık mısır ekimini artırmaktadır.

Bölgesel düzeyde incelendiğinde geleneksel mısır üretim alanı olarak değerlendirilen Güneydoğu Anadolu ve Akdeniz'in, 200 bin ha ekim alanı genişlikleri ile en önemli üretim bölgeleri olma konumunu korudukları görülmektedir. Bu iki bölgenin sahip olduğu toplam ekim alanı ülke toplamının %58'ini oluşturmaktadır. Batı Anadolu ve Ege de en önemli ekim alanı payına sahip diğer bölgelerdir. Ege'de pamuktan dolayı 7 bin ha alan daralması söz konusu iken Konya'nın etkisi ile Batı Anadolu'da 2014'e göre 20 bin ha (%35) artış olması önemlidir.

İl düzeyinde ekim alanının en büyük olduğu iller sıralaması bölge düzeyindeki durumu yansıtır şeklindedir ve ilk 5 il şunlardır; Adana (96 bin ha), Şanlıurfa (84 bin ha), Mardin (70 bin ha), Konya (55 bin ha) ve Sakarya (34 bin ha). Bu 5 ilin sahip olduğu 339 bin ha toplam ekim alanının yarısı kadardır.

2015/2016'da ortalama verimin 933 kg/da olduğu mısır ekim alanlarında en yüksek rakam 1.115 kg/da ile Diyarbakır'dadır. Ortalamanın üstünde verime sahip illerin önemli bir bölümü Konya, Mardin gibi son yıllarda sulama imkanlarının arttığı alanlar veya Ege illeri gibi alternatif ürün ekiminin arttığı alanlarda olması önemlidir. En büyük mısır ekim alanına sahip Adana ve Şanlıurfa'da ise verim sırasıyla 1.060 kg/da ve 814 kg/da'dır (TÜİK, 2016).

Grafik 5. Türkiye mısır ekim alanı, üretimi ve verimi

Kaynak: Ek Tablo 7

Üretim

2015/2016'da 6,4 milyon tonla rekor üretim seviyesine ulaşıldı...

Son birkaç yılda yoğunlaşan üretim miktarı artışında, üretimin teknik yönlü etkenlerinin yanı sıra pazar yönlü bazı etkenlerin payı bulunmaktadır.

İklim faktörlerinin mısır tarımını kolaylaştırması ve verimi olumlu yönde etkilemesinin yanı sıra Güneydoğu Anadolu'da artan sulama imkanları, üretimin teknik yönlü etkenlerinin başında gelmektedir.

Mısır üretim artışı hızını artıran pazar yönlü en önemli iki etken ise şunlar olmuştur:

- Yurtiçi pazardaki genişlemeye ek olarak, artan tavuk ve yumurta ihracatı ile kanatlı sektörünün, kırmızı et başta olmak üzere diğer hayvansal ürünlerin üretimindeki artışa paralel olarak da büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık sektörünün yem talep artışı,

- Mardin, Gaziantep ve Tekirdağ gibi illerde kurulan tesislerle birlikte nişasta ve NBS üretim tesislerinin sayısının artması ile bunların buldukları bölgelerde mısıra pazar yaratması ve üretimi özendirilmesi.

Üreticinin ürün tercihinde ilk baktığı kriterler olan fiyat ve karlılık açısından da mısır önemli avantajlar sağlamaktadır. Bu da üretimi etkileyen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

Tüm bu faktörlere bağlı gelişim gösteren mısır üretim miktarı %7'lik artışla birlikte 2015/2016'da 6,4 milyon ton olmuş ve tüm zamanların en yüksek miktarına ulaşmıştır (Tablo 2).

Mısır üretiminin coğrafi dağılımında, 2000'li yılların ikinci yarısında hızlanan değişim süreci halen devam etmektedir. Buna göre, mısır üretimi Çukurova'daki ağırlığını korumakla birlikte Ege, Batı Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da yaygınlaşmaktadır. Mısır üretiminin bölgesel dağılımında farklı etkenlere bağlı gelişimler görülmektedir. Bunlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

Karadeniz Bölgesi 2000 yılında 500 bin ton üretime sahipken aşağı yönlü eğilimini devam ettiren bu rakam 2015/2016'da, 2014/2015'e göre 11 bin ton azalarak 205 bin tona gerilemiş ve Çarşamba Ovası başta olmak üzere belirli alt bölgelerde yoğunlaşmıştır. Bölgenin üretimindeki bu azalmanın nedenleri olarak, sebze ve meyve üretimindeki artışa bağlı mısır alanlarının daralması, yerel çeşitlerle ve sulama olmaksızın yapılan üretimin verimsizliği, kurutma ve işleme tesislerinin yetersizliği gibi nedenler belirtilmektedir (UHK, 2012).

Akdeniz geleneksel mısır üretim bölgesidir ve 2014/2015'e göre 2 milyon tonun üzerindeki üretim miktarına oranla önemsiz sayılabilecek olan %2 kadar azalsa da halen en önemli bölge olma konumunu korumaktadır. Bölgenin verimi de 1.026 kg ile ülke ortalamasının üzerindedir (TÜİK, 2016).

Sahip olduğu 1 milyon ton ile en büyük üretici olan Adana ve 342 bin ton ile Osmaniye başta olmak üzere, bölgedeki mısır üretiminin gelişmesinde, 1980'li yıllarda yürütülen ikinci ürün mısır projesinin katkısı oldukça önemlidir. Diğer yandan, Türkiye'nin yüksek kapasiteli nişasta ve NBS fabrikalarının önemli bir bölümünün yanı sıra mısır özü yağı üretim tesislerinin bulunması, diğer bölgelerde bulunan yem vb. mısır işleme tesisleri için tedarik merkezi olması gibi faktörler de bölgenin mısır üretimini geliştiren etkenler olmuştur.

Marmara Bölgesi 2015/2016 pazarlama yılında, 317 bin tonu Sakarya'da ve 146 bin tonu Bursa'da olmak üzere toplam 625 bin ton mısır üretimine sahiptir. Bu illerde gıda ve yem başta olmak üzere mısır işleme sanayinin gelişmesi üretimi önemli derecede teşvik etmektedir. Ayrıca bölgenin tohumluk üretimindeki önemi ve sözleşmeli tarım modeli mısır üretimini artıran diğer etkenler arasındadır.

Ege Bölgesi Manisa, İzmir ve Aydın'da yoğunlaşan üretim ile son yıllarda mısır üretiminin en fazla arttığı bölgelerden birisidir. Bölgede 2000/2001 pazarlama yılında 178 bin ton olan mısır üretimi 2015/2016'da 757 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Bu yüksek üretim

miktarına karşın bölgede 2014/2015'e göre %10,4'lük azalma olması dikkate çekicidir. Bölgedeki pamuk mısır rekabeti göz önüne alındığında ilk bakışta mısır ekim alındığında akla ilk gelen neden mısır alanlarının pamuğa kayması gelirken istatistiklere göre böyle bir durum söz konusu olmadığı gibi pamuk ekim alanlarında da bir miktar gerileme olmuştur. Silajlık mısır ekim alanlarındaki artışın dane mısırdaki gerileme kadar olmayışı da buna eklendiğinde, mısır ekim alanındaki azalma için ancak pamuk dışı ürünlerin ekim alanındaki genişlemenin etkisinden söz edilebileceği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bölgede 1.042 kg/da olan verimin bir önceki

sezona göre 14 kg/da kadar azalmış olması da üretim miktarında olumsuz etki göstermiştir.

Manisa, 2015/2016 itibarıyla 330 bin tonluk miktarı ile bölgedeki en büyük üretim payına sahip ildir. Manisa'yı, İzmir (190 bin ton) ve Aydın (146 bin ton) takip etmektedir.

Bölgedeki mısır üretiminde yem sanayinin ve hayvancılığın etkisi önemlidir. Silajlık mısır üretiminde en önemli bölgenin Ege olması da bu durumu net olarak ortaya koymaktadır. Nitekim süt başta olmak üzere hayvancılık yatırımlarının fazla ve pazarın geniş olduğu Ege 5,9 milyon ton ile en önemli silajlık mısır üreticisi bölgedir.

Tablo 2. Türkiye mısır denge tablosu (bin ton)

Piyasa yılı	'10/'11	'11/'12	'12/'13	'13/'14	'14/'15	'15/'16	'16/'17
Ekilen alan (bin ha)	594,0	589,0	622,6	660,0	658,6	688,2	
Üretim	4.310,0	4.200,0	4.600,0	5.900,0	5.950,0	6.400,0	6.400,0
Üretim kayıpları	129,3	126,0	138,0	177,0	178,5		
Verim	726,0	713,0	739,0	894,0	903,0	930,0	
Arz (Kullanım)	4.566,2	4.830,1	6.006,5	6.984,3	7.707,2		
Kullanılabilir üretim	4.180,7	4.074,0	4.462,0	5.723,0	5.771,5		
İthalat	385,5	756,1	1.544,5	1.261,3	1.935,7		
Yurt içi kullanım	5.253,4	5.112,5	5.757,4	6.649,9	6.834,9		
Tüketim	1.263,2	1.217,4	1.439,9	1.160,0	1.339,9		
Tohumluk kullanım	14,9	14,7	15,6	16,5	16,5		
Yemlik kullanım	3.745,9	3.650,3	3.998,0	5.086,0	5.125,0		
Endüstriyel kullanım	104,1	164,0	170,2	215,7	180,4		
Kayıplar	125,4	122,2	133,9	171,7	173,1		
İhracat	212,3	275,0	285,8	593,0	421,3		
Stok değişimi	-899,6	-557,4	-36,7	-258,6	450,9		
Kişi başına tüketim (kg)	17,1	16,3	19,0	15,1	17,2		
Yeterlilik derecesi (%)	79,6	79,7	77,5	96,1	84,4		

Kaynak: Ek tablo 7

Batı Anadolu'da 10 yıllık dönemde 98 bin ton olan üretim 2015/2016 itibarıyla 759 bin ton'a ulaşmıştır. Bu üretim miktarının bir önceki sezonun %40 üzerinde olması ise çok önemlidir. Sulamanın etkisiyle artan verim ve 151 bin da azalan ayçiçeği ekim alanının önemli bir bölümünün mısıra kayması bu artıştaki temel etkenlerdir. Hatta mısırın bölgedeki ekim alanı genişlemesinin 201 bin da olduğu dikkate alındığında sadece ayçiçeği

değil diğer ürünlerden de önemli büyüklükte bir alanın bu ürünün ekimine kaydığı da açıktır. Konya sahip olduğu 588 bin ton ile bu gelişimde en önemli paya sahip ildir. Karaman ise bölgedeki üretime sağladığı %26 (195 bin ton) oranındaki katkı ile oldukça önemlidir. Bölgede hayvancılık kaynaklı etkenlere bağlı yem sanayinin gelişmiş olması mısır üretiminin artışını sağlamaktadır. Hayvancılığın gelişimi silajlık mısır üretimini de geliştirerek bölgeyi

3 milyon ton ile ikinci en önemli bölge haline getirmektedir. Bunlarla birlikte, özellikle geçit kuşağı bölgelerde yüksek verimi, hem dane hem de silajlık ürün desteklemeleri ve münavebeye girme imkanı da üreticileri mısıra yönlendirmiştir. Şekerpancarı üreticilerinin karlılığa bağlı olarak mısıra yönelmesi de bölgedeki etkili diğer bir faktördür (USDA, 2013). Ancak özellikle son yıllarda sulama imkanlarının artmasına rağmen bölgede görülen ve tarımsal amaçlı su kullanımındaki artış gibi nedenlere dayalı olan sorunların, obruk oluşumu gibi ciddi boyutlara ulaşması, mısırın yüksek su ihtiyacı dikkate alındığında oldukça önemlidir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi de Ege ve Batı Anadolu gibi üretimde hızlı artışın gerçekleştiği bölge olarak dikkat çekmektedir. 2015/2016'da 1,9 milyon ton ulaşan üretimde, 10 yıllık dönemde sulamaya yeni açılan alanların yanı sıra pamuk alternatifi mısır ekimindeki artış ve ikinci ürün mısır ekiminin bölgedeki gelişimi bundaki en önemli faktörler olmuştur.

2015/2016'da bu bölgede de Batı Anadolu'ya paralel biçimde 400 bin ton gibi yüksek miktarlı bir üretim artışı söz konusudur. Bunda ekim alanındaki genişleme kadar artan verimin de etkisi önemlidir. Nitekim en önemli üretici iller olan Şanlıurfa'da 724 kg/da olan verim 814 kg/dekara, Mardin'de ise 985 kg/dekardan 1.052 kg/dekara yükselmiş bölge verimi de %9'luk artışla 952 kg/dekara yükselmiştir.

Kullanım

Toplam kullanım rekor düzeye ulaştı: 6,8 milyon ton

2000'lerin başındaki 3 milyon tonlu ve 2003/2004 sonrasındaki 4 milyon tonlu rakamlara göre bugünkü 6 milyon tonu da çok aştığı tahmin edilen mısır kullanımında hem miktar hem de çeşitlilik bazlı önemli değişim gerçekleşmiştir. Son yıllara kadar çoğunlukla yem üretimi ve öz tüketim dahil gıda amaçlı kullanılan mısır günümüzde bunlara ek olarak

biyoyakıt da dahil olmak üzere çok geniş bir alanda kullanılmaktadır.

2014/2015 pazarlama yılında önemli bir artışla birlikte 5,1 milyon tonu yem sanayinde olmak üzere yaklaşık 7 milyon tonluk mısır kullanımı gerçekleşmiştir (Grafik 6). Yem sanayi %75 ile halen mısırın en önemli kullanım alanıdır.

Yem sanayinde kullanılan mısırın yarısı etlik piliç (broiler) yemi üretimindedir. 1/3'ü de yumurta ve damızlık yemi üretiminde kullanılmaktadır. Bu iki veri yem amaçlı mısır kullanımının çok büyük bölümünün kanatlı yemlerinde kullanıldığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla yem sanayinde mısır kullanım miktarını belirleyen faktör de etlik piliç başta olmak üzere kanatlı eti ve yumurta üretiminin seyridir.

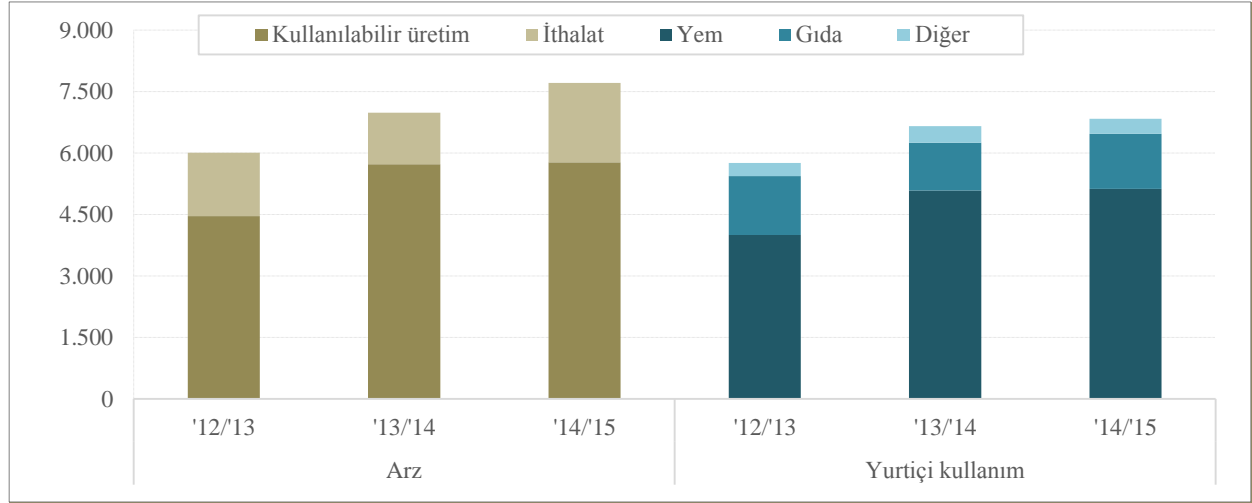
Türkiye'de yem sanayi sınırlı mera alanları ve artan büyük ölçekli modern hayvancılık tesisleri nedeniyle her geçen yıl büyümeye devam etmekte, tavuk eti başta olmak üzere hem iç tüketimi hem de ihracatı giderek artmaktadır. Dolayısıyla yem sanayinin mısır ihtiyacı da giderek artmaktadır.

Mısırın yem sanayindeki kullanım düzeyini belirleyen faktörlerden bir diğeri de fiyattır. Fiyat tüketim miktarını iki yönlü etkilemektedir. Bunlardan birincisi, hammadde olarak mısır ile buğday ya da arpa gibi rakip hammaddeler arasındaki paritedir. Bu parite mısır dışındaki hammaddeler lehine gelişim gösterdiğinde yem üreticileri bu ürünlere olan talebini arttırabilmektedir.

Et fiyatları da yem üretimini dolayısıyla da yem sanayindeki mısır kullanım miktarını etkileyebilmektedir. 2010 yılında artan kırmızı et fiyatlarına bağlı olarak tavuk etine dolayısıyla da etlik piliç yemine olan talebin artışı buna örnektir.

Yemlik kullanımın ardından gıda amaçlı kullanım gelmektedir. 2014/2015'de bu alanda kullanılan mısır 1,3 milyon ton olmuştur. Gıda amaçlı kullanım, nişasta bazlı şeker (NBS) üretimi, doğrudan tüketim ve mısır özü yağından oluşmaktadır.

Grafik 6. Mısır arzı ve kullanımı (bin ton)

Kaynak: Tablo 3

Şeker Kurumu verilerine göre 2015 yılında NBS başta olmak üzere nişasta sanayinde 1 milyon ton mısır kullanıldığı tahmin edilmektedir. 2014/2015 pazarlama yılı NBS üretimi de 623 bin tondur (Şeker Kurumu, 2016). Toplam NBS üretim kapasitesinin 1,3 milyon tonun üzerinde olduğu göz önüne alındığında üretim kapasitesinin ancak yarısının kullanılabilirdiğini göstermektedir.

Gıda sanayinde mısır kullanımının olduğu diğer bir alan da mısır özü yağı üretimidir. Türkiye’de mısır yağlı tohum olmamasına karşın sağlıklı beslenme ve bitkisel yağ açığının fazlalığı gibi nedenlerle yağ sanayinde de kullanılmaktadır. Bitkisel yağ kullanımında kullanılan mısırın üretim ve toplam kullanıma oranı oldukça düşüktür.

Doğrudan tüketimde, özellikle Karadeniz’de yoğunlaşan ancak son yıllarda bu tip tüketimde de azalma eğiliminin başladığı belirtilen mısır unu vb. kullanımı söz konusudur. Bu alanda kullanılan mısırın da 300 bin ton olduğu tahmin edilmektedir (TMO, 2014).

Gıda amaçlı kullanım açısından giderek yaygınlaşan başka mısır ürünleri de bulunmaktadır. Ancak bu ürünlere ilişkin veriler oldukça yetersizdir. Bu ürünlerin en önemlileri kahvaltılık mısır ürünleri (mısır gevreği vb.) ile konserve ve taze mısırdır (tatlı mısır konervesi ve bardakta mısır vb.). Bu ürünlerin bir bölümünün ithalat kaynaklı

olması, artış eğilimi gösteren talepleri açısından dikkate alındığında, yurtiçi kaynaklı ürünler için yeni pazar ve üretim potansiyeli bulunduğunu göstermektedir.

Mısırın diğer bir kullanım alanı da biyoetanol başta olmak üzere endüstriyel kullanımdır. Son 3 pazarlama yılında bu alanda kullanılan mısır miktarı en fazla 216 bin ton (2012/2013 pazarlama yılı) olmuştur. Bu da aynı pazarlama yılındaki toplam yurtiçi kullanımın %3 gibi düşük bir oranı kadardır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 27 Eylül 2011’de çıkartılan yönetmeliğe bağlı olarak benzinde 2013’de %2’den başlamak üzere, 2015 de dahil olmak üzere her yıl %1 artışlı biyoetanol karışımı bulunması ve bunun da yurtiçi kaynaklı olması zorunluluğunun getirilmesi, mısırın endüstriyel kullanımını doğrudan etkilemiş ve yeni bir pazar yaratmıştır. Yapılan hesaplamalar biyoetanol üretimi amaçlı 100-200 bin ton/yıl kadar mısıra ihtiyaç olduğu göstermektedir. Bu rakamlar biyoetanolün tamamının mısırdan üretilmesi durumunda gerçekleştirilecek seviyeleri göstermektedir. Ancak mevcut üretim tesislerinin önemli bir bölümü mısır kullanırken bir kısmı da melas veya buğday kullanmaktadır. Buna göre mısır arzının düşük bir miktarının biyoetanolle yöneleceği bunun da toplam arz üzerindeki etkisinin düşük düzeyde olacağı söylenebilir.

Biyometanol üretiminin mısır piyasasında hammadde olma etkisinin dışında diğer bir etkisi daha bulunmaktadır. Bu da mısır ve buğdayın etanol üretimi için işlenmesinden sonra kalan küspesi olan DDGS (Dried Distillers Grains with Solubles) ile alternatif bir yem hammaddesi sağlamasıdır. Geçmiş yıllarda DDGS'ler gümrük vergisi ve fiyat, kullanım kolaylığı gibi avantajları nedeniyle yem üretiminde kullanılmış ve giderek artan miktarda ithalatı yapılmıştır. Ancak artan gümrük vergilerinin yanı sıra Biyogüvenlik Yasası uygulamaları ile DDGS ithalatı önemli ölçüde engellenmiştir. Mısır kökenli biyometanol üretiminin çok yüksek miktarda olmayacağı öngörüsü, DDGS'lerin yem sanayinde kullanım miktarının düşük seviyede kalacağı öngörüsünü de beraberinde getirmektedir.

Kullanımı zorunlu hale gelen biyoyakıt ürünleri içerisinde hemen akla gelen biyodizel üretiminde de mısır kullanılabilir. Ancak EPDK düzenlemesinde biyodizel için öngörülen zorunlulukların ortadan kalkması bu ürünün üretiminin mısır piyasasını etkileme olasılığını ortadan kaldırmıştır. Diğer yandan, biyodizel üretiminde kullanılabilecek birincil hammaddeler yağlı tohumlardır ve son yıllardaki ürün geliştirme çalışmaları sonucu bitkisel atıklar, yosun vb. birçok hammadde alternatifinin yanı sıra biyodizel üretimi amaçlı geliştirilen yeni jenerasyon bitkiler de kullanılabilir. Bu açıdan bakıldığında mısır, biyodizel üretimi için uygun hammadde grubunda yer almamaktadır ve üretimi miktarı fazla olsa dahi mısır piyasasını etkilemesi

beklenmemektedir. Ayrıca bitkisel yağ açığı dikkate alındığında yağlı tohumların biyodizel üretiminde hammadde olarak kullanımı da rasyonel görünmemektedir.

Kişi başına mısır tüketimi 2013/2014'de 15 kg iken, 2014/2015'de 17 kg'dır. Kendine yeterlilik oranı ise yaklaşık %84'dür.

Dış Ticaret

Rekor üretim ithalatı 600 bin tonun altına indirdi

2009/2010 pazarlama yılından itibaren yem başta olmak üzere talep kaynaklı etkenlerle mısır ithalatı artmaya başlamış ve 2014/2015 pazarlama yılı itibarıyla 1,9 milyon tonluk rekor düzeyde gerçekleşmiştir. Buna, mısır türevi ürünlerin mısır eşdeğeri karşılığı da eklendiğinde toplam miktar 2,3 milyon tona ulaşmıştır (Tablo 3). 2015/2016'da ise üretim artışı ve bir önceki sezondan kalan stok fazlası etkisiyle birlikte ithalatın yüksek miktarda azalmıştır. Bu azalma önceki 3 pazarlama yılında 1,3–1,9 milyon ton aralığında gerçekleşen mısır ithalatını 565 bin ton seviyesine kadar geriletmiştir. İthalattaki bu gerilemeyi sağlayan diğer bir faktör de DİR kapsamındaki mısır ithalat izinlerinin 30 Kasım 2016 tarihine kadar kaldırılması olmuştur. TMO stokları bu azalmayı telafi edebilecek düzeyde olmakla birlikte stok azalmasının 2016/2017 pazarlama yılını nasıl etkileyeceğini şimdiden öngörmek güçtür.

Tablo 3. Mısır Dış Ticareti ¹ (bin ton)

	İhracat			İthalat		
	'13/'14	'14/'15	'15/'16	'13/'14	'14/'15	'15/'16
Mısır	236,2	31,9	68,6	1.225,2	1.892,9	564,6
Tohumluk	16,6	14,8	14,4	1,5	2,1	3,5
Nişasta	81,2	207,2	372,0	124,6	238,3	243,3
NBŞ	81,1	61,6	78,8	13,7	12,1	29,2
Tutkal	3,8	3,6	4,6	4,5	4,2	5,6
Diğer	188,2	179,8	282,7	96,1	105,7	125,4
Toplam	607,1	499,1	821,0	1.465,7	2.255,3	971,6

Kaynak: Ek Tablo 11, Ek Tablo 12

1/ Teknik dönüşüm katsayısı bulunmayan mısır türevi ürünler dahil değildir.

Alt ürün grupları itibarıyla ithalatın yapısı incelendiğinde mısırın ardından en önemli grubun, 243 bin ton (mısır eşdeğeri olarak) ile büyük bölümü dekstrin ve diğer işlenmiş nişastalardan oluşan nişasta olduğu görülmektedir. Çoğunluğu işlenmiş gıda ürünlerinden oluşan diğer ürünler grubunun ithalat miktarı da 125 bin ton olmuştur. Grubun en önemli ürünleri dondurulmuş tatlı mısır ve mısır özü yağıdır.

İthalatta en önemli ürün grubu olan mısırdaki en büyük ithalat kaynağı 402 bin ton ile Rusya'dır. Bu ülkeyi Romanya (93 bin ton) ve Bosna Hersek (33 bin ton) izlemektedir.

Mısır ve ürünleri ihracatı incelendiğinde neredeyse tamamının nişasta ve diğer işlenmiş

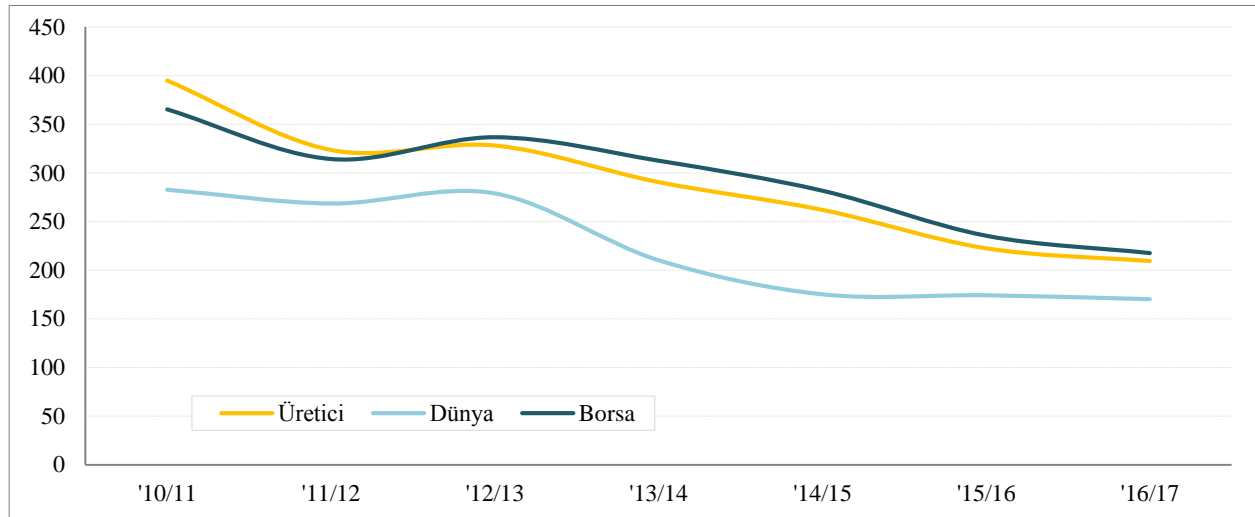
ürün gruplarından oluşturduğu görülmektedir. Üretim ve ithalata oranla düşük düzeyde olan ihracat rakamının 2015/2016 itibarıyla önemli bir gelişim göstermesi yine de önemlidir.

Fiyat

2015/2016'da ortalama fiyat geriledi ve 230 \$/ton civarında oldu..

Yurtiçi mısır piyasa fiyatları uluslararası piyasa fiyatlarından yüksek olma trendini devam ettirmektedir. Bu trendin devamlılığında dış ticaret önlemi olarak yurtiçi üretimi koruma amaçlı uygulanan gümrük vergisinin yanı sıra yüksek talep ana faktörlerdir.

Grafik 7. Türkiye ve uluslararası piyasalarda mısır fiyatları (\$/ton)

Kaynak: Ek Tablo 5, Ek Tablo 11

2014/2015 pazarlama yılı itibarıyla Adana Ticaret Borsası'nda (ATB) oluşan mısır alım-satım fiyatı 282 \$/ton (703 TL/ton) iken, TÜİK-ÜFE fiyat endeksi ortalama fiyatı 262 \$/ton (654 TL/ton) olmuştur. Aynı dönemde uluslararası piyasa fiyatları ise ortalama 175 \$/tondur.

2015/2016'da ise uluslararası piyasalarda mısır fiyatları ortalama 172 \$/tona kadar gerilerken, Türkiye'de yaklaşık 230 \$/ton ile bu rakamdan daha yüksek seviyede kalmaya devam etmiştir. Diğer yandan, fiyatın gerilemiş olması, aynı oranda olmasa da dünya piyasalarındaki

eğilimin yurtiçi piyasayı da etkilediği anlamına gelmektedir.

Politika

TMO mısır alım fiyatı 725 TL/ton

Mısır politikasının 4 ana bileşeni vardır. Bunlar;

- TMO alımları
- Fark ödemesi
- Girdi destekleri
- Dış ticaret uygulamaları

TMO alımını yaptığı ürünlerde en önemli piyasa yapıcıdır ve uluslararası fiyatlar ile diğer piyasa koşullarına bağlı olarak mısır alımı yapabilmektedir. TMO tarafından yapılan alımlarda mısırın çok büyük bölümü peşin alım yöntemiyle alınmakta bunun yanı sıra emanet usulü alım da yapılabilmektedir. Alım miktarı TMO'nun alım politikasına ve pazarın durumuna göre değişmektedir.

TMO mısır alımlarında uygulanan fiyatlar 2008-2015 döneminde 430 TL/tondan, 725 TL/tona yükselmiştir (Tablo 4). İncelenen bu dönemde alım fiyatları uluslararası piyasalarda oluşan fiyatlara paralel gelişim göstermekle birlikte daha yüksektir.

Tablo 4. TMO mısır alım fiyatı ve miktarı

	Alım fiyatı		Alım miktarı (bin ton)
	TL/ton	\$/ton ^{1/}	
2008	430	331,0	832,4
2009	450	289,5	183,5
2010	490	325,0	83,5
2011	540	321,8	47,6
2012	595	330,3	126,0
2013	640	335,9	1.373,4
2014	680	311,7	170,6
2015	725	266,2	1.752,5
2016	740	244,7	1.756,9

Kaynak: TMO, 2016

1/ Yıllık ortalama ABD \$ satış kuru kullanılarak hesaplanmıştır.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında üreticilere, ürettikleri ürün karşılığında yapılan “Fark Ödemesi” mısır destekleme politikasının en önemli aracıdır. Mısıra ödenen fark ödeme desteği birim tutarı 2010-2015 döneminde değişmemiş ve 40 TL/ton olarak uygulanmıştır. Buna karşın mazot ve gübre başta olmak üzere diğer desteklerde yıllar itibarıyla artış gerçekleşmiştir. 2015 yılı itibarıyla mısır ekim alanlarında 4,85 TL/da mazot desteği, 6,60 TL/da gübre desteği ve 2,5 TL/da toprak analizi desteği verilmiştir. 2016 yılında ise fark ödeme desteği 20 TL/tona gerilerken, gübre ve

mazot desteği birleştirilerek 11 TL/da olarak uygulanmıştır.

Gümrük vergileri başta olmak üzere dış ticaret uygulamaları son yıllarda mısır piyasasını etkileyen en önemli politika araçlarından olmuştur.

Gümrük vergileri 2008 öncesinde hasat döneminde artan, talebin yoğun ancak iç kaynaklı arzın düşük olduğu dönemlerde de azalan bir seyir izlemiştir. 2008 yılından itibaren ise değişmemiş %130 olarak uygulanmıştır.

Mısır ve türevi olan ürünlerin tabii olduğu piyasalara ilişkin diğer yasal düzenlemeler de hem iç piyasayı hem de dış ticareti doğrudan etkilemektedir. 2009 yılı Kasım ayında yürürlüğe giren GDO yönetmeliği ve Mart 2010'da yürürlüğe giren biyogüvenlik yasası bu duruma örnektir. Yine doğrudan dış ticarete yönelik olmasa da DDGS için uygulanan KDV oranlarının artırılması gibi iç ticarete yönelik uygulamalar da dış ticareti ve mısır piyasasını önemli ölçüde etkilemiştir.

TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ 2016/2017 ¹

Önceki pazarlama yılında 6,4 milyon ton olan üretim miktarı 2016/2017 pazarlama yılında, değişmedi. Özellikle kanatlı sektörünün etkisiyle talebin 6,5-7 milyon ton olması, bu rakamın da arz açığı riski nedeniyle ithalata neden olabileceği öngörülmektedir.

Üretimde 6.400 bin ton seviyesi korundu

2016/2017 pazarlama yılında mısır üretimi bir önceki sezonla aynı düzeyde kalmıştır. Bunu sağlayan temel faktör ekim alanında azalma öngörüsüdür. Veriler henüz netleşmemekle birlikte ekim alanlarının 2015'e göre azaldığı tahmin edilmektedir. Özellikle hem fiyat hem de destekleme açısından avantajlı konuma geçen pamuk ve soya gibi yağlı tohumların tercih edilmesinin yanı sıra Güneydoğu ve diğer bazı bölgelerde ikinci ürün mısırdaki yaşanan verim ve kalite sorunlarının bu bölgelerde üreticilerin bir bölümünün farklı ürünlere yönelmesini sağlayacağı öngörülmektedir. Sulanan alanların gelişimindeki yavaşlama da bu ekim alanı azalması öngörüsünü güçlendirmektedir.

Yurt içi talebin yanı sıra kanatlı sektörünün yüksek talep kaynağı olduğu mısırdaki, 2015-2016 döneminde kuş gribi, Rusya ve Irak kaynaklı tavuk eti ve yumurta ihracatındaki azalmanın yemlik mısır kullanımını bir miktar geriletse de yine de toplam kullanımın 6,5-7 milyon ton civarında olacağı öngörülmektedir. Mısır kullanımını azaltması beklenen diğer bir neden de DDGS ve mısır türevi diğer ürünlerin kullanımında beklenen artış öngörüsüdür.

Mart 2016'da yayınlanan ve DİR kapsamındaki ithalatı kısıtlayan kararın etkisi ile 2016/2017'de başlangıç stoklarındaki azalmanın ithalatı artıracığı öngörülebilir olmakla birlikte yukarıda da belirtildiği gibi kanatlı sektörü ihracatındaki yavaşlamaya bağlı talep azalması tahmini bu olasılığı

zayıflatmaktadır. Ancak özellikle Rusya ve diğer bölge ülkeleri ile olan ticaretteki artış tahmini de bunun tam tersini göstermektedir. Bu koşullar altında mısır ithalatının 2016/2017'deki gelişimini öngörmek güçtür. Yine de USDA tarafından yapılan öngörülerin 1,5 milyon tonluk ithalatı gösterdiğini bildirmek gereklidir.

¹ Raporun bu bölümünde, yayınlanma döneminde TÜİK tarafından 2016 yılı mısır üretim rakamı açıklandığından buna ilişkin bir öngörüden bahsedilmemektedir.

Tablo 5. Türkiye mısır arz ve kullanım projeksiyonu

	'12/'13	'13/'14	'14/'15	'15/'16 (Tahmin)			'16/'17 (Öngörü)		
	TÜİK ¹			TÜİK ¹	USDA ²	AMIS ³	TÜİK ¹	USDA ²	AMIS ³
Ekilen alan (bin ha)	623	660	656	688	620			570	
Verim (kg/da)	739	894	903	930	1.000			965	
ARZ									
Üretim	4.600	5.900	5.950	6.400	6.200	6.400	6.400	5.500	6.000
Kullanılabilir üretim	4.462	5.723	5.772						
İthalat	1.544	1.261	1.936		567	1.300		1.500	1.500
KULLANIM									
Toplam yurtiçi kullanım	5.757	6.650	6.835		6.850	7.600		7.050	7.630
Tüketim	1.440	1.160	1.340						
Tohum	16	17	16						
Yem	3.998	5.086	5.125		5.800			6.000	
Endüstriyel kullanım	170	216	180						
İhracat	286	593	421		67	100		100	70
Stok değişimi	-37	-259	451						
Yem/kullanım oranı (%)	69,4	76,5	75,0						
Kendine yeterlilik (%)	77,5	86,1	84,4						

Kaynak: 1/ TÜİK, 2016. Bitkisel Üretim İstatistikleri, Bitkisel Ürün Denge Tabloları. 2016 verisi kesin üretim rakamıdır

2/ USDA, 2016. PSD Tabloları

3/ FAO, 2016b. AMIS Tabloları

4/ Tohum ve endüstriyel kullanım dahil

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. En fazla üretim payına sahip ülkelere göre mısır ekim alanı, üretim ve verimi

	Pazarlama yılı	ABD	Çin	Brezilya	AB	Arjantin	Ukrayna	Hindistan	Meksika	Rusya	Kanada	Diğer	Toplam
Alan (bin ha)	2012/2013	35.356	35.030	15.800	9.785	4.000	4.370	8.673	6.896	1.937	1.418	54.282	177.547
	2013/2014	35.390	36.318	15.800	9.747	3.400	4.825	9.066	7.052	2.322	1.480	54.917	180.317
	2014/2015	33.644	37.123	15.750	9.569	3.500	4.625	9.185	7.325	2.596	1.227	55.145	179.689
	2015/2016	32.678	38.119	16.000	9.471	3.500	4.085	8.690	7.205	2.671	1.312	54.024	177.755
	2016/2017 ¹	35.141	36.760	16.700	8.757	4.500	4.250	9.500	7.100	2.800	1.325	54.343	181.176
Üretim (bin ton)	2012/2013	273.192	205.614	81.500	59.142	27.000	20.922	22.258	21.591	8.213	13.060	137.145	869.637
	2013/2014	351.272	218.489	80.000	64.931	26.000	30.900	24.259	22.880	11.635	14.194	145.819	990.379
	2014/2015	361.091	215.646	85.000	75.840	28.700	28.450	24.170	25.480	11.325	11.487	146.820	1.014.009
	2015/2016	345.486	224.632	67.000	58.480	29.000	23.333	21.800	25.800	13.168	13.559	138.825	961.083
	2016/2017 ¹	386.748	219.554	86.500	60.704	36.500	27.000	24.500	24.500	15.500	13.200	145.021	1.039.727
Verim (ton/ha)	2012/2013	7,7	5,9	5,2	6,0	6,8	4,8	2,6	3,1	4,2	9,2		4,9
	2013/2014	9,9	6,0	5,1	6,7	7,7	6,4	2,7	3,2	5,0	9,6		5,5
	2014/2015	10,7	5,8	5,4	7,9	8,2	6,2	2,6	3,5	4,4	9,4		5,6
	2015/2016	10,6	5,9	4,2	6,2	8,3	5,7	2,5	3,6	4,9	10,3		5,4
	2016/2017 ¹	11,0	6,0	5,2	6,9	8,1	6,4	2,6	3,5	5,5	10,0		5,7
Pay (%)													
Alan	2012/2013	19,9	19,7	8,9	5,5	2,3	2,5	4,9	3,9	1,1	0,8	30,6	100,0
	2013/2014	19,6	20,1	8,8	5,4	1,9	2,7	5,0	3,9	1,3	0,8	30,5	100,0
	2014/2015	18,7	20,7	8,8	5,3	1,9	2,6	5,1	4,1	1,4	0,7	30,7	100,0
	2015/2016	18,4	21,4	9,0	5,3	2,0	2,3	4,9	4,1	1,5	0,7	30,4	100,0
	2016/2017 ¹	19,4	20,3	9,2	4,8	2,5	2,3	5,2	3,9	1,5	0,7	30,0	100,0
Üretim	2012/2013	31,4	23,6	9,4	6,8	3,1	2,4	2,6	2,5	0,9	1,5	15,8	100,0
	2013/2014	35,5	22,1	8,1	6,6	2,6	3,1	2,4	2,3	1,2	1,4	14,7	100,0
	2014/2015	35,6	21,3	8,4	7,5	2,8	2,8	2,4	2,5	1,1	1,1	14,5	100,0
	2015/2016	35,9	23,4	7,0	6,1	3,0	2,4	2,3	2,7	1,4	1,4	14,4	100,0
	2016/2017 ¹	37,2	21,1	8,3	5,8	3,5	2,6	2,4	2,4	1,5	1,3	13,9	100,0

Kaynak: USDA, 2016

1/Tahmin

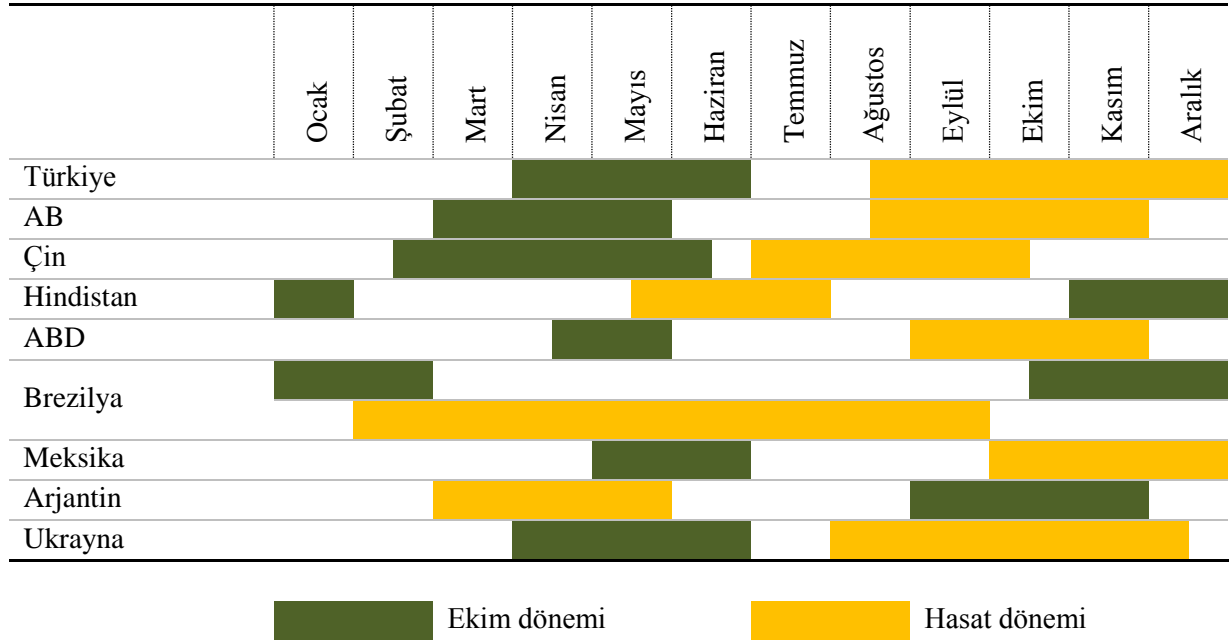
Ek Tablo 2. Dünya mısır arz ve kullanımı (bin ton)

	Arz				Kullanım					
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat	Toplam arz	Yem	İç piyasa Gıda Tohum Endüstriyel	Toplam	İhracat	Bitiş stokları	Toplam kullanım
Dünya 1/	133.146	990.379	125.112	1.248.637	570.616	371.672	942.288	131.579	174.770	1.248.637
Başlıca İhracatçılar										
ABD	20.859	351.272	909	373.040	127.030	165.928	292.958	48.790	31.292	373.040
Arjantin	1.308	26.000	2	27.310	5.800	3.000	8.800	17.102	1.408	27.310
Brezilya	9.150	80.000	789	89.939	46.000	9.000	55.000	20.967	13.972	89.939
Başlıca İthalatçılar										
Japonya	1.168	1	15.121	16.290	11.400	3.600	15.000	0	1.290	16.290
Meksika	975	22.880	10.949	34.804	15.200	16.500	31.700	501	2.603	34.804
Güney Kore	1.265	80	10.406	11.751	7.762	2.129	9.891	0	1.860	11.751
Seçilmiş Diğerleri										
AB-27	5.146	64.931	16.014	86.091	58.000	18.796	76.796	2.404	6.891	86.091
Çin	67.579	218.489	3.277	289.345	150.000	58.000	208.000	22	81.323	289.345
Ukrayna	1.140	30.900	66	32.106	8.300	1.400	9.700	20.004	2.402	32.106
Güney Afrika	664	14.925	66	15.655	5.500	6.000	11.500	1.957	2.198	15.655
					2014/2015					
Dünya 1/	174.770	1.014.009	125.168	1.313.947	584.319	379.171	963.490	142.198	208.259	1.313.947
Başlıca İhracatçılar										
ABD	31.292	361.091	804	393.187	134.108	167.684	301.792	47.421	43.974	393.187
Arjantin	1.408	28.700	3	30.111	6.000	3.300	9.300	18.963	1.848	30.111
Brezilya	13.972	85.000	331	99.303	48.000	9.000	57.000	34.461	7.842	99.303
Başlıca İthalatçılar										
Japonya	1.290	1	14.657	15.948	11.000	3.600	14.600	0	1.348	15.948
Meksika	2.603	25.480	11.341	39.424	17.800	16.750	34.550	784	4.090	39.424
Güney Kore	1.860	82	10.168	12.110	8.035	2.215	10.250	0	1.860	12.110
Seçilmiş Diğerleri										
AB-27	6.891	75.840	8.908	91.639	59.500	18.380	77.880	4.027	9.732	91.639
Çin	81.323	215.646	5.516	302.485	140.000	62.000	202.000	13	100.472	302.485
Ukrayna	2.402	28.450	28	30.880	8.000	1.400	9.400	19.661	1.819	30.880
Güney Afrika	2.198	10.629	1.964	14.791	6.150	5.500	11.650	693	2.448	14.791

Ek Tablo 2 (Devam). Dünya mısır arz ve kullanımı (bin ton)

	Arz				Kullanım					
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat	Toplam arz	İç piyasa			İhracat	Bitiş stokları	Toplam kullanım
					Yem	Gıda, Tohum, Endüstriyel	Toplam			
	2015/2016 (Tahmin)									
Dünya 1/	208.259	961.083	138.848	1.308.190	597.315	380.705	978.020	121.224	208.946	1.308.190
Başlıca İhracatçılar										
ABD	43.974	345.486	1.714	391.174	130.302	168.529	298.831	48.202	44.141	391.174
Arjantin	1.848	29.000	5	30.853	6.000	3.300	9.300	20.500	1.053	30.853
Brezilya	7.842	67.000	2.300	77.142	46.800	8.500	55.300	16.500	5.342	77.142
Başlıca İthalatçılar										
Japonya	1.348	1	15.194	16.543	11.600	3.600	15.200	0	1.343	16.543
Meksika	4.090	25.800	14.011	43.901	20.300	16.800	37.100	1.350	5.451	43.901
Güney Kore	1.860	78	10.121	12.059	7.800	2.323	10.123	0	1.936	12.059
Seçilmiş Diğerleri										
AB-27	9.732	58.480	13.768	81.980	55.000	18.200	73.200	1.949	6.831	81.980
Çin	100.472	224.632	3.174	328.278	153.500	64.000	217.500	4	110.774	328.278
Ukrayna	1.819	23.333	28	25.180	6.700	1.300	8.000	16.595	585	25.180
Güney Afrika	2.448	7.900	3.000	13.348	5.700	5.500	11.200	800	1.348	13.348
	2016/2017 (Öngörü)									
Dünya 1/	208.946	1.039.727	135.990	1.384.663	626.892	387.847	1.014.739	147.678	222.246	1.384.663
Başlıca İhracatçılar										
ABD	44.141	386.748	1.270	432.159	143.517	171.076	314.593	56.518	61.048	432.159
Arjantin	1.053	36.500	5	37.558	6.800	3.700	10.500	25.000	2.058	37.558
Brezilya	5.342	86.500	600	92.442	49.000	9.000	58.000	28.000	6.442	92.442
Başlıca İthalatçılar										
Japonya	1.343	1	15.000	16.344	11.500	3.600	15.100	0	1.244	16.344
Meksika	5.451	24.500	13.800	43.751	20.600	16.900	37.500	800	5.451	43.751
Güney Kore	1.936	75	9.800	11.811	7.600	2.300	9.900	0	1.911	11.811
Seçilmiş Diğerleri										
AB-27	6.831	60.704	13.100	80.635	55.600	18.100	73.700	1.800	5.135	80.635
Çin	110.774	219.554	3.000	333.328	159.000	68.000	227.000	20	106.308	333.328
Ukrayna	585	27.000	50	27.635	6.900	1.400	8.300	18.000	1.335	27.635
Güney Afrika	1.348	13.000	500	14.848	5.600	5.700	11.300	1.500	2.048	14.848

Kaynak: USDA, 2016 (Erişim tarihi, 12.12.2016) 1/ Dünya ihracat ve ithalatı piyasa yılları arasındaki farklar, nakil halindeki ürünler ve bazı ülke kayıtlarındaki boşluklar nedeniyle farklıdır.

Ek Tablo 3. Ülkelere göre mısır ekim ve hasat dönemleri

Kaynak: TMO, 2014.

Ek Tablo 4. Mısır için dönüşüm katsayıları

1 bushel mısır = 25,4 kg	1 kg/ha mısır = 0,159 bushel/acre
1 bushel mısır = 2,75 galon etanol	1 bushel/acre mısır = 62,77 kg/ha
1 ton mısır = 39,3683 bushel	1 ton mısır = 710-800 kg HFCS
1 bushel mısır = 18 lbs DDGS	1 lt etanol = 2,5 kg mısır
100 kg mısır = 30 kg DDGS	1 galon etanol = 3,8 lt
1 kg = 2,205 lbs (pound)	1 kg mısır = 0,37 lt etanol
1 lbs (pound) = 0,4536 kg	1 ton mısır = 101 galon etanol
1 ha = 2,471 acre	1 \$/bushel = 39,3683 \$/ton
1 acre = 0,4047 ha	100 \$/ton mısır = 2,5401 \$/bushel

Kaynak: Agricharts, 2011, AgDecisionMaker, 2011, AgCalculator, 2011, UGC, 2011, DPT, 2001.

Ek Tablo 5. Uluslararası piyasalarda mısır ihracat fiyatları (\$/ton)

	Arjantin	Karadeniz	Brezilya	ABD	Ukrayna	Ortalama
'00/'01	85,4			89,0	98,1	90,8
'01/'02	91,3			92,6	102,9	95,6
'02/'03	101,9			106,3	99,1	102,4
'03/'04	109,9			115,8	147,0	124,2
'04/'05	89,3			96,9	98,9	95,1
'05/'06	102,9			105,7	103,1	103,9
'06/'07	151,0			155,8	181,1	162,7
'07/'08	206,5		252,6	216,7	270,0	236,4
'08/'09	168,9		168,8	172,1	157,9	166,9
'09/'10	171,3	178,5	174,3	162,5	183,9	174,1
'10/'11	280,6	289,6	278,6	277,1	286,5	282,5
'11/'12	266,6	264,5	265,6	284,2	260,8	268,3
'12/'13	267,7	279,4	272,5	299,1	274,9	278,7
'13/'14	211,1	215,2	205,1	203,0	216,4	210,2
'14/'15	174,1	177,6	174,9	171,5	177,8	175,2
'15/'16	171,6	177,9	179,0	164,5	178,3	174,2
'16/'17 ¹	174,1	169,1	185,5	150,6	171,5	170,2
2015/2016						
2015/09	161,2	170,4	166,2	165,9	169,3	166,6
2015/10	163,8	168,0	168,3	172,0	168,2	168,0
2015/11	166,8	168,8	168,3	166,1	167,3	167,4
2015/12	166,2	167,6	175,3	163,7	167,3	168,0
2016/01	161,0	164,3		160,9	166,6	163,2
2016/02	167,0	167,8		160,3	170,3	166,3
2016/03	162,8	164,8		159,4	165,5	163,1
2016/04	170,5	172,0	173,3	163,9	173,4	170,6
2016/05	186,8	187,0	185,0	169,3	189,8	183,6
2016/06	196,5	206,0	199,3	180,6	204,5	197,4
2016/07	179,0	199,8	185,0	161,2	199,6	184,9
2016/08	177,2	198,2	190,2	150,2	198,0	182,8
2016/2017						
2016/09	170,5	171,3	186,5	147,8	177,6	170,7
2016/10	174,3	167,0	189,3	152,0	168,0	170,1
2016/11	177,6	169,0	180,8	152,1	169,0	169,7

Kaynak: FAO, 2016b

1/ 3 aylık

Arjantin: Up river / Brezilya: Paranagua, feed / Karadeniz: Blacksea, feed / Ukrayna: offer, fob / ABD: Gulf, No 2 yellow

Ek Tablo 6. IGC-GOI mısır endeksi (2000 Ocak=100)

Pazarlama yılı	'08/'09	'09/'10	'10/'11	'11/'12	'12/'13	'13/'14	'14/'15	'15/'16	'16/'17
Eylül	225,7	168,0	240,6	306,4	306,3	220,1	179,8	175,6	181,2
Ekim	181,8	182,9	260,3	282,1	304,3	214,5	184,5	177,4	182,3
Kasım	167,1	187,8	259,2	277,1	318,9	217,4	193,5	177,2	180,2
Aralık	164,3	187,5	269,2	256,3	312,2	219,7	200,2	176,7	180,8
Ocak	177,5	189,4	285,4	272,5	313,8	222,3	190,8	172,3	
Şubat	170,0	178,5	309,1	283,3	305,8	230,4	184,3	175,1	
Mart	173,1	176,6	305,5	283,6	304,4	243,2	180,7	170,7	
Nisan	177,1	175,1	328,3	277,3	277,1	245,9	180,8	179,0	
Mayıs	193,9	181,5	321,4	267,9	289,9	244,0	178,8	190,6	
Haziran	193,8	171,8	322,9	257,3	293,8	225,9	180,7	205,4	
Temmuz	169,1	182,6	311,2	310,7	264,2	203,7	193,2	193,6	
Ağustos	170,5	207,2	322,7	324,5	228,0	194,7	178,2	192,1	

Kaynak: IGC, 2016

Ek Tablo 7. Türkiye mısır denge tablosu (bin ton)

Piyasa yılı	'06/'07	'07/'08	'08/'09	'09/'10	'10/'11	'11/'12	'12/'13	'13/'14	'14/'15	'15/'16	'16/'17
Ekilen alan (bin ha)	536,0	517,5	595,0	592,0	594,0	589,0	622,6	660,0	658,6	688,2	
Üretim	3.811,0	3.535,0	4.274,0	4.250,0	4.310,0	4.200,0	4.600,0	5.900,0	5.950,0	6.400,0	6.400,0
Üretim kayıpları	114,3	106,1	128,2	127,5	129,3	126,0	138,0	177,0	178,5		
Verim (kg/da)	711,0	683,1	718,3	717,9	726,0	713,0	739,0	894,0	903	930,0	
Arz (=Kullanım)	4.836,7	4.571,8	4.605,3	4.692,5	4.566,2	4.830,1	6.006,5	6.984,3	7.707,2		
Kullanılabilir üretim	3.696,7	3.429,0	4.145,8	4.122,5	4.180,7	4.074,0	4.462,0	5.723,0	5.771,5		
İthalat	1.140,0	1.142,9	459,5	570,0	385,5	756,1	1.544,5	1.261,3	1.935,7		
AB 27 ithalat		40,4	114,6	236,4	218,0	297,7	198,0	274,3	526,7		
Yurt içi kullanım	4.272,4	4.211,0	5.187,5	5.153,5	5.253,4	5.112,5	5.757,4	6.649,9	6.834,9		
Tüketim	1.029,5	1.025,7	1.040,8	1.203,4	1.263,2	1.217,4	1.439,9	1.160,0	1.339,9		
Tohumluk kullanım	14,0	14,0	14,9	14,8	14,9	14,7	15,6	16,5	16,5		
Yemlik kullanım	2.967,0	2.947,7	3.866,7	3.693,8	3.745,9	3.650,3	3.998,0	5.086,0	5.125,0		
Endüstriyel kullanım	151,0	120,7	140,7	117,9	104,1	164,0	170,2	215,7	180,4		
Kayıplar	110,9	102,9	124,4	123,7	125,4	122,2	133,9	171,7	173,1		
İhracat	73,8	93,4	123,7	390,8	212,3	275,0	285,8	593,0	421,3		
AB 27 ihracat		5,7	15,2	9,1	7,3	9,0	9,0	149,0	15,4		
Stok değişimi	490,5	267,5	705,9	851,8	899,6	557,4	-36,7	-258,6	450,9		
Kişi başına tüketim (kg)		14,5	14,6	16,6	17,1	16,3	19,0	15,1	17,2		
Yeterlilik derecesi (%)	86,5	81,4	79,9	80,0	79,6	79,7	77,5	86,1	84,4		

Kaynak: TÜİK, 2013. (Erişim tarihi: 29 / 11 / 2013)

Ek Tablo 8. Yem Üretimi (ton)

	Etlik Piliç	Yumurta	Sığır Besi	Sığır Süt	Diğer	Toplam
2000	89.062	101.991	1.503.780	1.816.593	3.150.800	6.662.226
2001	454.088	70.839	1.076.361	1.391.920	2.185.122	5.178.330
2002	790.814	89.836	898.944	1.535.418	2.300.141	5.615.153
2003	888.066	90.243	1.061.397	1.598.018	2.048.754	5.686.478
2004	1.082.036	12.251	1.373.824	2.002.974	2.434.485	6.905.570
2005	1.076.135	96.411	1.355.332	2.027.578	2.278.817	6.834.273
2006	914.985	106.339	1.717.011	2.361.194	2.367.552	7.467.081
2007	1.071.894	147.991	2.083.731	2.759.042	3.089.774	9.152.432
2008	2.886.173	695.373	1.883.970	2.948.616	1.149.169	9.563.301
2009	2.923.299	673.389	1.760.430	2.679.020	1.383.058	9.419.196
2010	3.453.846	820.753	2.169.487	3.466.422	1.257.022	11.167.530
2011	4.141.768	953.819	2.686.728	2.875.836	1.504.190	13.162.340
2012	4.224.111	1.058.733	2.881.354	4.365.168	1.959.173	14.488.539
2013	4.083.687	1.602.364	2.846.217	5.163.788	2.265.811	15.961.867
2014	3.979.945	2.480.547	3.386.565	5.621.664	2.534.895	18.003.616
2015	4.779.916	3.417.209	3.320.221	5.384.586	3.203.051	20.104.983
2016 ¹	3.693.728	2.128.688	3.839.240	4.527.701	2.653.951	16.843.308

Kaynak: GTHB, 2016

1/ Kasım ayı itibarıyla

Ek Tablo 9. Türkiye'nin mısır ve ürünleri ithalatı (mısır eşdeğeri ^{1/} ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2013/2014													
Mısır	8.730,1	17.470,1	71.704,4	173.135,2	131.272,3	104.430,4	104.996,5	87.302,4	129.897,1	228.465,6	129.823,1	38.005,0	1.225.232,2
Tohumluk	0,0	0,0	12,0	9,1	80,2	125,1	338,2	649,6	170,7	133,8	6,2	2,2	1.527,2
Nişasta	9.343,5	9.160,2	11.097,5	9.970,3	9.463,0	10.086,9	9.499,8	12.148,9	11.382,2	11.444,2	10.499,4	10.507,4	124.603,2
NBŞ	732,2	744,8	1.070,2	1.271,1	973,2	1.632,5	1.308,3	1.205,2	1.613,1	1.036,5	1.168,9	910,3	13.666,4
Tutkal	205,0	391,7	311,1	422,8	493,1	468,4	405,1	463,4	180,9	350,3	372,4	421,0	4.485,2
Diğer	5.820,5	6.077,2	7.179,1	6.288,2	7.390,7	10.297,3	7.925,0	6.701,0	9.836,7	13.746,8	5.868,8	9.009,6	96.140,8
Toplam	24.831,4	33.843,9	91.374,2	191.096,8	149.672,6	127.040,6	124.472,8	108.470,5	153.080,7	255.177,3	147.738,7	58.855,5	1.465.655,0
2014/2015													
Mısır	40.249,7	89.512,7	68.014,0	270.172,9	237.124,5	214.799,2	324.286,5	228.924,5	180.734,1	127.941,7	64.904,7	46.277,4	1.892.941,8
Tohumluk	0,8	1,5	2,0	1,9	322,0	268,4	683,8	610,9	98,1	117,2	5,7	8,5	2.120,6
Nişasta	22.237,0	20.160,7	17.737,8	19.279,5	15.747,9	20.890,3	21.462,9	21.355,9	18.039,9	20.226,2	20.186,0	20.984,0	238.308,3
NBŞ	495,6	517,2	728,7	538,1	982,6	1.184,8	1.286,3	1.430,1	609,1	1.250,3	1.143,8	1.891,1	12.057,9
Tutkal	317,3	240,1	451,2	265,3	257,9	215,0	411,1	402,2	293,0	457,1	383,4	474,7	4.168,5
Diğer	5.008,5	7.318,0	7.386,1	9.617,8	10.129,0	7.203,6	13.982,9	10.924,9	10.959,5	4.052,6	11.965,5	7.117,2	105.665,5
Toplam	68.308,9	117.750,1	94.319,8	299.875,5	264.563,9	244.561,4	362.113,5	263.648,6	210.733,6	154.045,2	98.589,3	76.753,0	2.255.262,6
2015/2016													
Mısır	46,4	500,0	10.850,3	49.225,6	65.737,4	80.399,0	136.730,8	119.836,7	47.588,6	28.648,3	17.627,7	7.407,1	564.598,0
Tohumluk	0,4	44,6	15,4	69,0	933,3	893,3	919,5	317,9	196,6	105,0	6,2	0,7	3.501,8
Nişasta	32.008,5	36.854,4	18.369,7	16.568,3	14.313,7	13.970,9	16.601,6	16.211,3	18.637,2	20.701,9	16.491,5	22.607,9	243.337,0
NBŞ	3.283,4	4.369,4	1.496,6	1.734,4	1.525,5	2.477,9	3.310,3	2.245,0	2.301,2	2.210,6	1.738,8	2.466,1	29.159,2
Tutkal	598,1	842,8	405,1	397,6	348,7	346,2	529,5	391,7	590,4	313,9	373,4	455,2	5.592,6
Diğer	17.588,3	18.279,5	8.394,5	11.145,6	8.731,0	6.497,8	11.487,7	9.109,0	8.305,4	11.839,7	12.120,7	1.911,7	125.410,9
Toplam	53.525,1	60.890,8	39.531,5	79.140,5	91.589,6	104.585,1	169.579,4	148.111,7	77.619,4	63.819,3	48.358,3	34.848,7	971.599,4

Kaynak: TÜİK, 2016

1/ Mısır eşdeğerleri, ticarete konu birincil ürün olan mısırın miktarlarının doğrudan, mısırdan elde edilen ürünlerin de teknik dönüşüm katsayıları (bkz TÜİK, 2003) kullanılarak birincil ürün mısıra dönüştürülen miktarlarının toplamı ile hesaplanmıştır. Böylece mısır ve mısırdan elde edilen ürünlerin tamamı ana ürün olan mısıra dönüştürülmüştür. Mısır özü yağı gibi bazı ürünlerin teknik dönüşüm katsayıları bulunamadığından tabloya dahil edilmemiştir.

Ek Tablo 10. Türkiye'nin mısır ve ürünleri ihracatı (mısır eşdeğeri ^{1/} ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2013/2014													
Mısır	626,4	1.070,2	114.148,8	78.545,6	19.341,9	1.327,9	1.027,7	827,7	6.225,8	8.587,9	3.286,9	1.231,0	236.248,0
Tohumluk	1,2	591,4	3.506,3	5.288,4	3.221,1	1.764,8	1.061,3	478,5	280,7	275,7	106,4	62,8	16.638,5
Nişasta	6.790,1	4.557,7	5.487,6	5.792,6	5.745,4	7.542,3	7.299,5	6.873,3	8.266,0	8.387,9	7.189,4	7.230,0	81.161,7
NBŞ	4.520,8	4.057,5	6.292,4	5.430,3	7.711,2	7.052,0	8.245,2	8.272,9	7.710,0	7.134,7	7.262,8	7.363,9	81.053,7
Tutkal	388,5	263,7	400,7	331,5	289,0	329,6	251,8	306,0	344,0	321,5	401,4	150,4	3.778,0
Diğer	15.614,8	11.676,2	18.194,0	17.762,3	19.188,0	10.876,0	27.161,8	18.873,7	13.603,6	7.951,0	7.997,8	19.299,5	188.198,9
Toplam	27.941,8	22.216,7	148.029,8	113.150,7	55.496,7	28.892,7	45.047,3	35.632,1	36.430,0	32.658,7	26.244,7	35.337,6	607.078,8
2014/2015													
Mısır	438,0	282,4	1.079,1	7.717,7	5.771,1	2.231,6	5.443,1	1.498,4	1.614,9	1.351,5	976,6	3.542,0	31.946,5
Tohumluk	6,7	1.235,7	1.986,5	2.985,9	4.054,1	2.882,8	692,0	173,1	163,8	186,5	432,7	46,2	14.845,7
Nişasta	15.356,1	15.153,0	11.017,5	17.185,4	17.064,1	15.356,1	18.660,9	25.809,8	20.572,3	21.108,0	16.086,4	13.834,1	207.203,5
NBŞ	3.529,2	5.389,3	5.952,7	4.813,9	3.534,6	4.057,5	5.724,5	5.392,4	6.408,7	5.496,6	4.563,4	6.760,8	61.623,7
Tutkal	531,4	260,3	402,3	270,2	373,5	250,2	153,9	366,5	165,2	242,7	404,9	225,8	3.647,0
Diğer	24.945,8	20.694,1	12.776,8	22.371,2	16.282,1	11.259,8	10.442,9	10.400,3	10.867,3	11.187,4	14.640,0	13.923,2	179.790,9
Toplam	44.807,1	43.014,8	33.214,9	55.344,2	47.079,4	36.038,1	41.117,2	43.640,6	39.792,2	39.572,8	37.104,0	38.332,1	499.057,2
2015/2016													
Mısır	20.812,9	31.313,4	3.609,1	461,7	3.428,8	3.693,6	1.123,5	1.328,2	809,2	667,4	462,8	856,1	68.566,7
Tohumluk	133,7	290,3	1.302,4	2.423,2	1.492,9	2.584,9	1.730,4	369,1	2.463,6	1.375,7	156,9	35,6	14.358,9
Nişasta	49.099,8	42.510,5	20.414,3	34.018,5	18.098,3	26.774,5	28.830,7	33.467,9	27.815,0	31.896,4	30.949,8	28.100,7	371.976,4
NBŞ	10.927,7	12.224,8	5.638,4	5.310,9	4.643,3	4.378,5	6.070,3	7.337,3	6.788,1	5.053,7	5.609,9	4.837,3	78.820,2
Tutkal	646,0	785,5	260,5	243,0	233,9	258,5	344,9	467,6	293,9	423,1	162,0	449,5	4.568,4
Diğer	42.268,5	50.473,0	22.400,0	15.778,5	12.609,4	21.021,0	19.377,0	20.842,8	19.602,2	19.238,7	14.977,0	24.110,2	282.698,4
Toplam	123.888,7	137.597,4	53.624,8	58.235,8	40.506,6	58.711,0	57.476,8	63.812,9	57.772,1	58.654,9	52.318,5	58.389,3	820.988,9

Kaynak: TÜİK, 2016

1/ Mısır eşdeğerleri, ticarete konu birincil ürün olan mısırın miktarlarının doğrudan, mısırdan elde edilen ürünlerin de teknik dönüşüm katsayıları (bkz TÜİK, 2003) kullanılarak birincil ürün mısıra dönüştürülen miktarlarının toplamı ile hesaplanmıştır. Böylece mısır ve mısırdan elde edilen ürünlerin tamamı ana ürün olan mısıra dönüştürülmüştür. Mısır özü yağı gibi bazı ürünlerin teknik dönüşüm katsayıları bulunmadığından tabloya dahil edilmemiştir.

Ek tablo 11. Türkiye’de mısır fiyatları

	Adana Ticaret Borsası		ÜFE	
	TL/ton	\$/ton	TL/ton	\$/ton
2008/2009	422,1	272,6	536,1	346,2
2009/2010	436,3	288,1	537,7	355,1
2010/2011	570,4	365,2	616,9	394,9
2011/2012	569,7	314,1	587,0	323,6
2012/2013	609,8	332,6	601,5	328,2
2013/2014	664,8	314,2	614,8	290,6
2014/2015	702,5	281,6	653,8	262,0
2015/2016	690,5	235,2	653,1	222,5
2016/2017 ¹	695,8	217,4	670,1	209,3
2014 / 2015				
2014/09	670,0	303,5	641,4	290,5
2014/10	677,0	299,2	641,8	283,7
2014/11	685,0	306,1	644,6	288,1
2014/12	689,0	300,6	643,7	280,9
2015/01	686,0	294,1	639,2	274,0
2015/02	694,0	282,2	645,0	262,3
2015/03	705,0	272,4	655,4	253,2
2015/04	719,0	271,0	664,7	250,6
2015/05	726,0	273,9	664,6	250,7
2015/06	732,0	270,5	674,7	249,3
2015/07	732,0	271,2	674,6	249,9
2015/08	715,0	250,8	655,4	229,9
2015 / 2016				
2015/09	680,0	226,1	661,3	219,8
2015/10	663,0	225,9	667,4	227,4
2015/11	623,0	216,6	642,1	223,2
2015/12	638,0	218,3	627,4	214,7
2016/01	649,0	215,4	627,1	208,2
2016/02	696,0	236,3	651,9	221,3
2016/03	697,0	240,6	656,6	226,7
2016/04	696,0	245,1	651,7	229,5
2016/05	706,0	240,8	646,7	220,6
2016/06	762,0	260,8	661,6	226,4
2016/07	780,0	263,3	673,2	227,2
2016/08	696,0	234,5	669,7	225,6
2016 / 2017 ¹				
2016/09	686,0	231,3	666,1	224,6
2016/10	679,0	220,9	672,2	218,7
2016/11	695,0	212,3	672,0	205,3
2016/12	723,0	207,1		

Kaynak: TMO, TÜİK ve TOBB verileri ile yapılan hesaplamalar

1/ 2016 yılı Aralık ayı itibarıyla

Kaynaklar

- Agricharts, 2011. <http://www.agricharts.com/sites/591/PDFs/Statistics.pdf>
- AgDecisionMaker, 2011. <http://www.extension.iastate.edu/agdm/wholefarm/pdf/c6-80.pdf>
- AgCalculator, 2011. <http://www.cmegroup.com/tools-information/ag-calculator.html>
- FAO, 2014. Global Information and Early Warning System (GIEWS) (Food Outlook, Food Price Tool), <http://www.fao.org/giews/english/index.htm>
- FAO, 201b. Agricultural Market Information System (AMIS), <http://www.amis-outlook.org>
- GTHB, 201. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
<http://www.tarim.gov.tr/sgb/Belgeler/SagMenuVeriler/GKGM.pdf>
- OECD, 2016. OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025, <http://www.oecd.org>
- Şeker Kurumu, 2016. Şeker Kurumu 2015 Yılı Faaliyet Raporu, <http://www.sekerkurumu.gov.tr>
- TMO, 2014. Hububat Raporu 2013.
- TÜİK, 2015. Tarım İstatistikleri, Dış Ticaret İstatistikleri ve Fiyat İstatistikleri Veritabanları, <http://www.tuik.gov.tr>
- UGC, 2011. US Grains Council DDGS Kullanıcı El Kitabı, <http://www.grains.org>
- UHK, 2012. Mısır Raporu, Ulusal Hububat Konseyi, <http://uhk.org.tr>
- USDA, 2016. Foreign Agricultural Service (GAIN Reports, Grain: World Markets and Trade Reports, WASDE Reports, Production, Supply and Distribution Database), <http://www.fas.usda.gov>

Durum ve Tahmin

MISIR

2016/2017

ARALIK 2016

TEPGE YAYIN NO: 280

ISBN: 978-605-9175-67-8

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

TEPGE

<http://arastirma.tarim.gov.tr/tepge/Sayfalar/AnaSayfa.aspx>

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü

3 Nolu Giriş

Eskişehir Yolu 9. Km

Lodumlu / ANKARA

Telefon: 0. 312. 287 58 33

Faks: 0. 312. 287 54 58

